

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک خپرونه

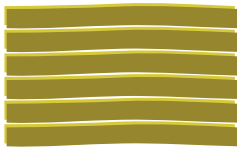
اووم کال، شپږ اويايمه مکنه د ۱۳۹۲ کال د تلې میاشت

جایگاه زراعت در اقتصاد افغانستان

د افغانستان بانک خبرتيا!

د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې مطابق د افغانستان رایجې پیسې او پولې واحد افغانۍ دي، له همدې امله د ټولو افغانانو، دولتي او خصوصي ادارو او مؤسسو څخه غوښتل کیږي خو په قرار دادونو، نورو معاملو او په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانیو کار واخلي، ځکه چې افغانۍ په سیمه کې یوه با ثباته پیسه ده چې ستاسو د اقتصادي برنامو جوړونه په ثبات کې ګټوره تمامیږي. ■

د دې ګڼې مطالب

د افغانستان د صادراتو رسمي نښان معرفي شو

د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه وشوه

اولین کنفرانس و نمایشگاه مخابراتی و معلوماتی در کابل تدویر یافت

حریق بانکوت های مدرس در زون غرب د افغانستان بانک

ورکشاپ آموزشی در مورد احکام قانون و مقرره رهن اموال منقول

جایگاه زراعت در اقتصاد افغانستان

د مالي خلا د له منځه وړلو ستراتیژي

بکوشیم یک رهبر باشیم تا اینکه یک آمر

آب منبع حیات و اقتصاد

فساد اقتصادی و چگونگی مبارزه با آن در پروسه رشد اقتصادی

ارزش اقتصادی نباتات طی

موافقت چین و اروپا بر سر معامله ارزی

اخبار اقتصادی جهان

روند ترویج افغانی در ولایت نیمروز

جهانی شدن، پدیده ای انکار ناپذیر در جهان امروزی

د بودجې د کسر د رامنځته کیدو مهم عوامل

د افغانستان د بانکدارۍ قانون

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

مدیر مسوول: یمه عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بابانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

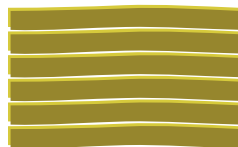
آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تېلېفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۸۱۵ / ۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

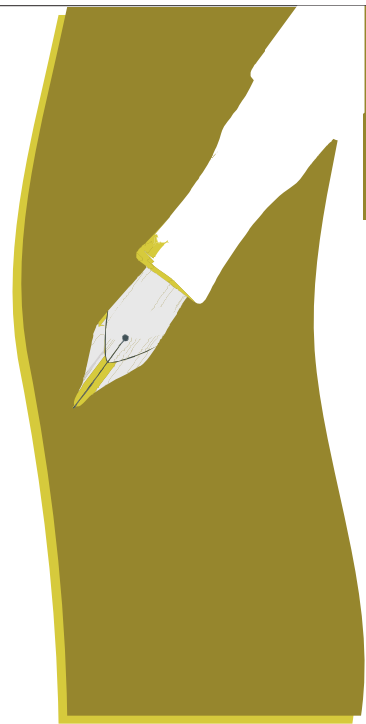
پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

د افغانستان د صادراتو رسمي نښان معرفي شو

د لومړي ځل لپاره افغانستان د صادراتي توکو لپاره خپل رسمي نښان معرفي کړ. دا نښان د افغانستان د اسلامي جمهوريت د سوداګرۍ وزارت د صادراتو د پرمختيا د ادارې لخوا د افغانستان د تازه میوو د نندارتون د پرانیستلو په غونډه کې چې د روان کال د وږي میاشت کې د بابر په بڼې کې جوړه شوې وه، سوداګرو او ګډونوالو ته وپېژندل شو. دا په داسې حال کې دی چې تر اوسه پورې د افغانستان کورني تولیدات د سوداګرۍ په ټاکلي معیار او استنداردونو سره صادراتي نښان نه درلود.

یاد شوی نښان ډېرې ګټې تر شا لري. چې له دې جملې نږدوالو بازارونو ته د افغانستان د تولیدات پېژندل دي او همدا ډول کولای شې چې د هېواد په تولیداتو کې د درغلیو د مخنیوي، د افغانستان په تولیداتو د نږدوالو بازارونو د اعتماد د زیاتوالي، د هېواد ملي سوداګرو ته د سوداګریزو فرصتونو د زیاتوالي، د کورنیو تولیداتو د ودې او پراختیا او داسې نورو لامل شي.

افغانستان وچې پورې تړلی هېواد دی چې د صادراتو عمده برخه یې کرنیز تولیدات، غالی، ټغر او د کانونو اومه

مواد جوړوي. افغانستان د تیرې لسیزې په اوږدو کې له ګاونډیو هېوادونو سره د ترانزیتي ننگونو سره سره، خپل کرنیز محصولات او صنعتي تولیدات نورو هېوادونو ته صادر کړي دي. باید زیاته کړو چې د هېواد تر ټولو زیات تولیدي توکي چې له غوره شهرت، ښه نوم او عالي کیفیت څخه برخمن دي د نورو هېوادونو د تولیداتو په نوم نومول کیږي او صادريږي چې دا پخپله د هېواد د کورنیو تولیداتو د ودې او پراختیا په برخه کې لوی خنډ ګڼل کیږي.

د هېواد د صادراتو د رسمي نښان په جوړولو او پېژندلو سره چې له دریو رنگونو د افغانستان د بیرغ مطابق ترتیب شوی دی، له دې وروسته به د هېواد تولیدات د افغانستان د صادراتو عمده بازارونو (پاکستان، هندوستان، منځنۍ آسیا، روسیه، چین، کاناډا، استرالیا، د خلیج هېوادونه او ...) ته د سوداګرۍ په ټاکلې نښې سره چې د هېواد د تولیداتو ښکارندوی دی، صادريږي چې د وخت په تیریدو سره به له پراخه درغلیو چې د هېواد په تولیداتو کې تر سره کیږي، مخنیوی وشي او د هېواد د صادراتو د ګټې عمده برخه به د هېواد په نصیب شي. □

د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه وشوه

قاسم هاشمزی او ښاغلی محمد یاسین عثمانی گډون کړی ؤ.

په پیل کې ښاغلي نور الله دلاوری د فعالیتونو او کړنو په اړه په تفصیل سره معلومات وړاندې کړل.

د عالي شورا غړو د خپل کاري پروگرام له مخې لومړی د آمریتونو راپورونه واوریدل او دا راپورونه یې هر یو په خپل وخت تر ارزونې لاندې ونيول. د عالي شورا په غونډه کې د اړینو او لازمو موضوعاتو په هکله لازم تصمیم ونيول شو.

ده چې د هېواد د جمهور رییس لخوا ټاکل کېږي.

د افغانستان بانک د عالي شورا غونډه د روان کال د تلې په ۱۴ او ۱۵ نیټې تر سره شوه، په دې غونډه کې د افغانستان بانک د ټولو رییس او د عالي شورا رییس ښاغلی نور الله دلاوری، د افغانستان بانک لمری مرستیال او د عالي شورا مرستیال ښاغلی خان افضل هیده وال او د عالي شورا غړو ښاغلي ډاکټر شاه محمد محرابی، ښاغلي ډاکټر عبدالغني غوثی، ښاغلي ډاکټر محمد

د افغانستان بانک عالي شورا چې د دې بانک د تصمیم نیونې تر ټولو غوره مرجع دی، اصلی دنده یې د قانون مطابق د افغانستان بانک د کلي سیاستونو طرح او د ادارو د فعالیتونو څارنه دی. عالي شورا خپلو دندو په ترسره کولو کې وخت په وخت اقتصادي او پولي وضع څاري. د افغانستان د بهرنیو اسعارو د سیاست طرح او پلي کول هم د عالي شورا د مسوولیتونو څخه دی. د افغانستان بانک عالي شورا له اووه کسانو څخه جوړه

اولین کنفرانس

نمایشگاه مخابراتی و معلوماتی در کابل تدویر یافت

نخستین کنفرانس و نمایشگاه سه روزه بین المللی مخابراتی و معلوماتی از تاریخ ۲-۴ میزان سالروان در تالار کنفرانس های اداره اصلاحات اداری و خدمات ملکی برگزار گردید.

در محفل افتتاح این کنفرانس و نمایشگاه محترم محمد کریم خلیلی معاون دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان، تعدادی از اعضای محترم کابینه، محترم امیرزی سنگین وزیر

مخابرات و تکنالوژی معلوماتی، محترم نورالله دلاوری رییس کل د افغانستان بانک، تعدادی از اعضای پارلمان افغانستان، سفرای کشور های دوست مقیم افغانستان، روسای مؤسسات مخابراتی و شرکت های تکنالوژی معلوماتی کشور و منطقه، روسای شرکت ها و مؤسسات سکتور خصوصی افغانستان اشتراک نموده بودند. محترم امیرزی سنگین وزیر مخابرات و

تکنالوژی معلوماتی در رابطه به دستاورد های سکتور مخابراتی کشور و هدف برگزاری این کنفرانس و نمایشگاه صحبت نموده گفت: افغانستان در عرصه تکنالوژی معلوماتی و مخابرات پیشرفت های چشمگیری داشته که این پیشرفت ها تصادفی نبوده، بلکه بر اساس اقدامات ویژه صورت گرفته است، ساختن پالیسی مناسب، فراهم آوری فرصت های سرمایه گذاری برای سکتور

»

۱۵۶ رادیو محلی
فعال می باشد و ۲
ملیون هموطن ما به
انترنت دسترسی
دارند که این
فعالیت ها کافی و
بسند نه بوده با

های خصوصی، وضع قانون و طرز العمل
سرمایه گذاری در سکتور مخابرات
کشور، همچنان ایجاد میکانیزم
شفاف برای صدور جواز های
مخابراتی، از جمله راهکار های بوده
است که در راستای رشد و انکشاف
مخابرات و تکنالوژی معلوماتی تا
هنوز بکار رفته است.

بازسازی زیر بنا های کشور گردد.
در قسمت دیگر این کنفرانس محترم
نورالله دلاوری رییس کل د افغانستان
بانک پیرامون دستاورد های نظام بانکی
و نقش تکنالوژی معلوماتی در رشد
بانکداری صحبت نموده گفت: "افغانستان در یک دهه گذشته رشد و
پیشرفت های چشمگیری در همه سطوح
داشته است، به ویژه سکتور تکنالوژی
معلوماتی و مخابراتی و سکتور بانکداری
در یک دهه گذشته توانسته اند به
دستاورد ها و پیشرفت های نایل آیند.
مردم به نظام بانکی اعتماد و باور کامل
دارند که بر اثر آن سکتور بانکداری در
پهلوی تکنالوژی معلوماتی از رشد و
پیشرفت خوبی برخوردار است."

در اوایل سالهای ۱۳۸۲ وسایل محاسبوی
در د افغانستان بانک وجود نداشت،
کارمندان با وسایل و ماشین های حساب

تکمیل شبکه فایبر نوری که در آن صد
ملیون دالر سرمایه گذاری شده است،
امیدواریم تسهیلات بیشتری برای
هموطنان ایجاد گردیده و مشترکین
انترنت بیشتر مستفید شوند.
متعاقباً طبق اجنداء محترم محمد کریم
خلیلی معاون دوم ریاست جمهوری
اسلامی افغانستان تکنالوژی معلوماتی را
از جمله ضروریات مبرم عصر حاضر
عنوان نموده گفت: " طی یک دهه
گذشته تکنالوژی معلوماتی همگام با
سایر پیشرفت ها رشد قابل ملاحظه ای
داشته که زمینه خوب سرمایه گذاری و
رفاه اقتصادی را نیز به همراه داشته است.
معاون دوم ریاست جمهوری از سرمایه
گذاری بیش از دو میلیارد دالر در این
سکتور حیاتی، یادآوری نموده افزود که
جلب این چنین سرمایه گذاری ها در
سایر عرصه ها می تواند باعث رشد و

وی هدف برگزاری کنفرانس و
نمایشگاه بین المللی مخابراتی و
معلوماتی را توسعه همکاری های
منطقوی و به نمایش قرار دادن پیشرفت
های افغانستان در زمینه مخابرات و
تکنالوژی معلوماتی به کشور های
اشتراک کننده در این کنفرانس خوانده
افزود: "در حال حاضر ۹۰ درصد مردم
در کشور، تحت پوشش شبکه موبایل
قرار دارند؛ یعنی ۲۰ میلیون نفر در کشور
از خدمات موبایل استفاده می کنند
که ۴۸٪ آن را زنان تشکیل می دهد."

محترم سنگین، رشد اطلاعات جمعی
کشور را به عنوان دستاورد های دولت
در عرصه مخابرات و تکنالوژی
معلوماتی یاد نموده گفت که اکنون در
کشور ۳۴ تلویزیون سراسری، ۵۲
تلویزیون محلی، ۶۱ رادیو سراسری و

عقب مانده و کهنه فعالیت می‌کردند، در تمام بانک دو پایه کمپیوتر فرسوده وجود داشت که نسبت نبود اشخاص فنی از آن کمتر استفاده می‌گردید.

امروز نظام بانکی کشور با ۱۶ بانک تجارتي تحت قانون بانکداری افغانستان فعالیت می‌نماید که از تکنالوژی روز مجزا نبوده و با استفاده از تکنالوژی عصری با استندرد های بین المللی و سیستم های محاسبوی مدرن خدمات بانکی را در هر گوشه و کنار کشور عرضه می‌دارد.

کارمندان د افغانستان بانک و سایر بانکها جهت آموزش به مؤسسات تحصیلات عالی کشور و خارج از کشور اعزام می‌گردند تا خود را با دانش امروزی و تکنالوژی عصری عیار سازند. تکنالوژی معلوماتی بانکها را با نمایندگی های شان در دورترین نقاط کشور و بانک های جهان وصل ساخته است تا اجرات و خدمات به کمترین وقت صورت گیرد و همچنان از فعالیت آنها به صورت همزمان و از طریق سیستم نظارت بعمل آید.

سیستم انتقالات پولی نیز به طور روز

افزون در پیشرفت بوده که از این رهگذر تسهیلاتی زیادی به مردم فراهم گردیده است. انتقال معاشات یک تعداد از قطعات قوای مسلح ذریعه موبایل به دور ترین نقاط کشور و به اسرع وقت صورت گرفته که دو کمپنی مخابراتی در رابطه به انتقال پول از د افغانستان بانک جواز فعالیت اخذ نموده اند. تلاش ها همچنان ادامه دارد تا این روند هر چه بیشتر گسترش یابد و از طرق مختلف انتقالات پولی صورت گیرد. در حال حاضر هر دارنده موبایل که در بانکها حساب داشته باشند از دور ترین نقاط کشور میتوانند حسابات بانکی خود را چک و کنترول نمایند و همچنان در پهلوی آن می‌توانند بل صریفه برق و سایر باقیداری ها را از طریق موبایل بدون زحمت و سرگردانی به حسابات مربوط انتقال دهند.

محترم دلاوری در اخیر گفت که امروز، زندگی انسانها به شکلی از اشکال به اطلاعات و ارتباطات وابسته شده است، در جهان امروزی تکنالوژی معلوماتی سبب بسیاری از تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و خیزش های مردمی گردیده است. باید گفت

که افغانستان درین روند در منطقه پیشقدم بوده زیرا در این راستا سرمایه گذاری های زیاد و مؤثری صورت گرفته و نتایج مثبت و سودمندی از آن بدست آمده است. تسریع و تعمیم خدمات مخابراتی به منظور انکشاف اقتصادی و تبادل تجارت یک امر حتمی بشمار میرود که افغانستان با پیشرفت های در سکتور تکنالوژی معلوماتی یقیناً پیشگام در منطقه می‌باشد.

در این کنفرانس وزیر محترم مالیه، روسای شرکت های مخابراتی افغانستان و منطقه، پیرامون نقش تکنالوژی معلوماتی و مخابرات در رشد و پیشرفت سکتور های مختلف افغانستان، منطقه و جهان، همکاری های منطقوی، نقش تکنالوژی معلوماتی در توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و رسانه ها صحبت نمودند.

در این نمایشگاه سه روزه شرکت های مخابراتی و معلوماتی در افغانستان دستاورد ها، اوراق و بسته های تبلیغاتی شانرا به نمایش گذاشته و همچنان عکاسان، نقاشان، صنعت کاران و صنایع کوچک دستی هم محصولات تولیدی شانرا نمایش می‌دانند. □

حریق بانکونو ته‌ای مدرس در زون غرب د افغانستان بانک

عصری بانکی محاسبوی عصر حاضر مجهز و عیار گردیده است. پس برای هر کارمند د افغانستان بانک لازم است تا با سیستم های جدید خود را عیار سازند و از کورس های که در مرکز و زون ساحوی غرب برایشان در نظر گرفته می شود استفاده اعظمی نمایند و بر دانش مسلکی خود بیافزایند.

محترم الحاج محمد عیسی طراب در ادامه صحبت های خود افزود که هر کارمند د افغانستان بانک در قبال وظیفه خود مسؤولیت های دارد، بناً تلاش نمایند تا کیفیت کار و فعالیت خود را هر چه بیشتر از امروز بهبود بخشند که این همه به آموزش و سعی خود شان نیز بستگی دارد.

طبق معمول قبل از پروسه حریق بانکوت های که در اثر کثرت استفاده مندرس و فرسوده شده اند از جانب

پیرامون دستاورد های نظام بانکی طی دهه گذشته، تسهیلات و خدمات بانکی و همچنان ترویج افغانی صحبت نموده و هدف سفر خود را به این ولایت تصریح نمود.

متعاقباً از جانب محترم واحدی والی ولایت هرات در جهت بهبود و تسهیلات کاری زون ساحوی غرب د افغانستان بانک و فعالیت های نظام بانکی در ولایت هرات وعده هر نوع همکاری داده شد.

محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک طی این سفر با کارمندان نمایندگی د افغانستان بانک در ولایت هرات ملاقات نموده گفت که اکنون د افغانستان بانک در وضعیت خوبی قرار دارد و با سیستم های مدرن و

چهار شنبه ۲۷ سنبله سال روان هیئت حریق بانکونو ته‌ای مندرس، متشکل از نور محمد کفیل، رئیس عبدالباقی و لیاقت بابکرخیل اعضای پارلمان افغانستان، نمایندگان وزارت های محترم مالیه، عدلیه، اداره قضایای دولت، اداره امنیت ملی، آمر عملیات بانکی، معاون عملیات بانکی در امور نشر و مراقبت بانکونو ته‌ای، خزانه دار کل د افغانستان بانک، تحت ریاست محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک بمنظور حریق بانکونو ته‌ای مندرس جعآوری شده عازم زون غرب د افغانستان بانک گردیدند.

محترم طراب معاون دوم د افغانستان بانک با هیئت معیتی شان و همچنان محترم انور شاه یوسفی آمر زون غرب د افغانستان بانک با محترم سید فضل الله واحدی والی ولایت هرات دیدار نموده،

محترم معاون دوم د افغانستان بانک در وظيف شان ساخت. شده بود انتقال و حريق گردید، طبق رابطه به طرق بسته بندی، سریندلی ها، شمارش، پروسه حريق بانکونتهای مندرس و طرز جمعآوری آنها معلومات ارائه گردیده و کارمندان را متوجه

بعداً بانکونتهای مندرس جمع شده در زون غرب توسط هیئت موظف دقیقاً کنترل و شمارش گردیده و به کوره مخصوصی که به همین مناسبت ترتیب

نشر و مراقبت بانکونتها، بانکونتهای مندرس با تفکیک انواعیه ذیل:

شماره	نوع بانکونتها	تعداد بندل	تعداد قطعه	مبلغ هر نوع بانکوت
۱	هزار افغانیکي	۵۵۳ بندل		افغانی ۵۵۳،۰۰۰،۰۰۰/-
۲	پنجصد افغانیگی	۱۴۶۲ بندل		افغانی ۷۳۱،۰۰۰،۰۰۰/-
۳	صد افغانیگی	۱۱۶۹ بندل		افغانی ۱۱۶،۹۰۰،۰۰۰/-
۴	پنجاه افغانیگی	۹۷۲ بندل		افغانی ۴۸،۶۰۰،۰۰۰/-
۵	بیست افغانیگی	۲۸۸۶ بندل		افغانی ۵۷،۷۲۰،۰۰۰/-
۶	ده افغانیگی	۴۲۵۳ بندل		افغانی ۴۲،۵۳۰،۰۰۰/-
۷	پنج افغانیگی	۴۷ بندل		افغانی ۲۳۵،۰۰۰/-
۸	دو افغانیگی	۳۲۵ بندل		افغانی ۶۵۰،۰۰۰/-
۹	یک افغانیگی	۲۴۵ بندل		افغانی ۲۴۵،۰۰۰/-
	مجموع	۱۱۹۱۲ بندل		افغانی ۱،۵۵۰،۸۸۰،۰۰۰ /-

که جمعاً (یک میلیارد و پنجصد و پنجاه می شود تحت نظر هیئت موظف در شده است، حريق شد. □

ملیون و هشتصد و هشتاد هزار) افغانی کوره مخصوصی که بدین منظور مهیا

ورکشاپ آموزشی در مورد احکام قانون و مقرره رهن اموال منقول

عمومی ثبت اعتبارات عامه د افغانستان بانک به اشتراک کننده گان تقدیم و قرار ذیل جمع بندی گردید.

۱- ثبت حقوق رهنی در سیستم ثبت تضمینات اموال منقول، تثبیت کننده حق تقدم رهنی بوده و به همین دلیل باید طور دقیق درج سیستم گردد.

۲- بانک های تجارتی باید حقوق رهنی شان را در مطابقت به مقرره ثبت حقوق رهنی بر اموال منقول در سیستم ثبت نمایند در غیر آن کیفیت پایین اطلاعیه های رهنی باعث بروز منازعات در آینده میگردد.

۳- بانک های تجارتی قبل از اجرای هر

باشند و با استفاده از تسهیلات قانونی در کاهش خطرات اعتباری اقدامات عملی را روی دست گیرند.

هدف برگزاری ورکشاپ را بحث پیرامون موضوعات ذیل تشکیل میداد:

- مؤثریت ثبت حقوق رهنی و تطبیق احکام قانون رهن اموال منقول
- بلند بردن کیفیت قراردادهای رهنی اموال منقول
- استفاده از تسهیلات قانونی در رابطه به حصول قروض که به نکول (Default) مواجه میگردد

ورکشاپ متذکره از طرف مسئولین مؤسسه بین المللی IFC و مدیریت

سیستم ثبت تضمینات اموال منقول د افغانستان بانک که بتاريخ ۱۹ فبروری ۲۰۱۳ به بهره برداری گذاشته شده است. بانک های تجارتی مدت هفت ماه میشود از آن استفاده می نمایند که طی این مدت به تعداد ۱۱۹۲ اطلاعیه های حقوق و رهنی بر اموال منقول را ثبت که ارزش مجموعی آن بالغ بر ۲۵.۶ میلیارد افغانی میگردد.

از آنجاییکه یکی از اهداف قانون رهن اموال منقول عبارت از دسترسی به وجوه مالی در مقابل اموال منقول می باشد، ایجاب می نماید تا بانک های تجارتی از حقوق قانونی خویش در زمینه آگاه

نوع قروض باید در رابطه به شخص، کمپنی و یا تضمین منقوله از طریق ریکاردهای موجود در سیستم معلومات بدست آورده و بعداً در زمینه تصمیم لازم اتخاذ نمایند.

۴- قراردادهای رهنی باید مطابق به احکام قانون رهن اموال منقول ترتیب گردد، طوریکه حقوق رهنی کاملاً در آن مشخص گردد.

آغاز تلاش ها برای ایجاد سیستم ثبت تضمینات اموال غیر منقول

اداره ثبت اعتبارات عامه د افغانستان بانک همین اکنون دو پروژه اساسی سکتور بانکی افغانستان را که عبارت از سیستم ثبت اعتبارات عامه (Public Credit Registry) و سیستم ثبت حقوق رهنی بر تضمینات اموال منقول (Secure Transaction) می باشد، به پیش می برد.

سیستم های فوق الذکر در روشنی قانون بانکداری افغانستان، قانون رهن اموال منقول، قانون رهن اموال غیر منقول، قانون اسناد قابل معامله بانکی و مقررات گزارش دهی اعتبارات و ثبت حقوق رهنی به پیش میرود. سیستم های متذکره مطابق به معیارهای

جهانی آماده و تطبیق میگردد و به نحوی نیازمندی های دسترسی به وجوه مالی را افزایش داده و مصارف اعتباری را کاهش میدهد. سیستم ثبت اعتبارات عامه باعث تقویه رقابت و شناسایی اعتبار مقروضین گردیده و از اهمیت خاصی در سکتور مالی افغانستان برخوردار می باشد.

اخیراً سیستم ثبت حقوق رهنی بر اموال منقول د افغانستان بانک از طرف اداره مالی بین المللی (گروپ بانک جهانی) در بین کشورهای آسیای میانه و جنوب آسیا منحیث اولین کشوری که دارای چارچوب مناسب قانونی و سیستم پیشرفته الکترونیکی در این زمینه می باشد، اعلام گردید.

با در نظر داشت نیازمندی های سکتور بانکی و تنظیم هر چه بیشتر پروسه ثبت تضمینات، اداره ثبت اعتبارات عامه د افغانستان بانک ورکشاپی را به تاریخ ۱۰ سپتمبر ۲۰۱۳ در هوتل کابل سرینا با اشتراک اداره مالی بین المللی، بانک جهانی، ریاست املاک شاروالی کابل، رؤسای بانک های تجاری و ... دایر نمود تا نظریات ادارات مربوطه را در مورد ایجاد سیستم ثبت تضمینات اموال

غیرمنقول در افغانستان جمعآوری نماید. ادارات مربوطه در رابطه به چالش های قانونی، تخنیک و عدم هماهنگی نظریات شانرا ابراز داشتند. طی این برنامه متخصصین اداره مالی بین المللی، آمر عمومی ثبت اعتبارات عامه محترم نشار احمد یوسفزی و آقای خلیل صدیق رئیس اتحادیه بانک های تجاری، کارمندان محترم ریاست املاک شاروالی کابل و ادارات تمویل کننده سخنرانی نمودند. ادارات در رابطه به چالش های قانونی و تخنیک و عدم هماهنگی ادارات مربوطه نظریات شانرا ابراز داشتند.

اداره ثبت اعتبارات عامه نظریات و تعهدات ادارات کمک کننده را جمعآوری و مطابق آن پلان کاری را در هماهنگی با ادارات تمویل کننده ترتیب و نتایج آن را بدسترس عامه قرار خواهند داد.

۱- این طرز العمل در مطابقت به حکم شماره ۱۶۶ مؤرخ ۱ میزان ۱۳۹۲ مقام ریاست د افغانستان بانک به منظوری مراقبت تخنیک از دیتا سنتر و سرورهای سیستم ثبت اعتبارات عامه برای کارمندان تکنالوژی معلوماتی این اداره تنظیم یافته است.

»

۲- کارمندان تکنالوژی معلوماتی در قبال سیستم های این اداره مکلفیت تخنیکي داشته و در فراهم آوری خدمات ۲۴ ساعته و جلوگیری از خطرات احتمالی دقیقاً عمل نموده و در این زمینه مسؤول شناخته میشوند.

۳- مبنی بر حکم مقام محترم ریاست ایجاب مینماید تا کارمندان این بخش ضمن اوقات رسمی در ایام تعطیل و از طرف شب طی یک جدول نوبتی منظم نوکریوالی نموده و با سایر افراد مسؤول (برقی، مسؤولین امنیتی و گارد محافظ) هماهنگ عمل نمایند.

۴- کارمندان تکنالوژی معلوماتی اداره ثبت اعتبارات عامه باید از ورود افراد غیر مسؤول و ابزار غیرضروری به خصوص وسایل کاپی کننده دیتا در داخل سرور روم جلوگیری نمایند.

۵- ثبت و راجستر افرادی که نظر به ضرورت اداره به سرور روم رفت و آمد می نمایند، مشخصاً با ذکر ساعت دخول و خروج آنان، در صورت نیاز به انتقال وسایل تخنیکي در داخل سرور روم نوع وسیله هم باید ثبت گردد.

۶- تغییرات در دیتا سنتر بدون مراحل رسمی ممنوع می باشد.

۷- کارمند نوکریوال به هیچ وجه نمیتواند بدون شخصی تعویضی غیرحاضری نماید، جدول نوکریوالی ماهوار ترتیب و کاپی آن به دروازه امنیتی رسماً ارسال میگردد.

۸- نوکریوال مسؤولیت تخنیکي و ایمنی سرور روم را به عهده داشته در صورت بروز کدام حادثه تخنیکي و غیر مترقبه به اسرع وقت با سایر افراد مسؤول در تماس شده به موضوع رسماً رسیدگی نماید.

۹- کمره های امنیتی باید طور ۲۴ ساعته (در جریان روز توسط کارمند مؤظف و از طرف شب توسط کارمند نوکریوال) کنترل گردد، در صورت عدم کنترل و بروز مشکل تخنیکي ناشی از آن نوکریوال مسؤول شناخته میشود.

۱۰- تعویض نوکریوالی باید رسمی صورت گرفته و فوراً آن در مدیریت اداری نگهداری گردد.

۱۱- کارمندان بخش تکنالوژی معلوماتی باید نمرات تلفون اطفائیه، پولیس، امنیت ملی، گارد محافظ و سایر ادارات

مربوطه را جمعاوری و در دو موقعیت قابل دید نصب نمایند.

۱۲- هر نوکریوال باید گزارش نوکریوالی خویش طور جداگانه ترتیب و به آمریت اداره تسلیم نماید.

۱۳- امور مربوط به حالت فزیکي اطاق سرور روم، ظرفیت دیتا بیس، فراهم آوری خدمات ۲۴ ساعته، اتصال سایت اولی با سایت دومی، اتصال هر دو سیستم با بانک های تجارتی، سیستم گزارش دهی، سیستم های کنترولی دیتا سنتر، Back up، حفظ محرمانیت، تأمین خدمات انترنتی در قدم اول مسؤولیت مدیر تکنالوژی معلوماتی بوده و بعداً مسؤولیت متوجه کارمندان میشود.

۱۴- شماره های تماس و آدرس های الکترونیکی عموم کارمندان تکنالوژی معلوماتی به شمول آمر و معاون اداره ضمیمه طرز العمل هذا بوده و باید فعال نگهداشته شود.

۱۵- مراتب فوق باید از طرف کارمندان مسؤول جداً در نظر گرفته و در قبال مسؤولیت پذیری به ریاست د افغانستان بانک و اداره ثبت اعتبارات عامه متعهد باشند. □

جایگاه زراعت در اقتصاد افغانستان

کمک می نماید. سهم هر بخش در تولید ناخالص ملی (GDP)، میزان تجارت و صادرات، سطح اشتغال، میزان نفوس که در این بخش ها در مقایسه با مجموع جمعیت یک کشور زندگی می کنند و همچنان میزان سرمایه گذاری که در هر سکتور صورت گرفته است، محاسبه میگردد.

به این منظور آمار و ارقام منتشر شده از سوی اداره احصائیه مرکزی افغانستان در سال ۱۳۸۴ خورشیدی تاکنون نشان می دهد که سه بخش عمده خدمات، صنعت و زراعت مهم ترین نقش را در اقتصاد کنونی افغانستان بخصوص در بخش اشتغال ایفاء نموده اند.

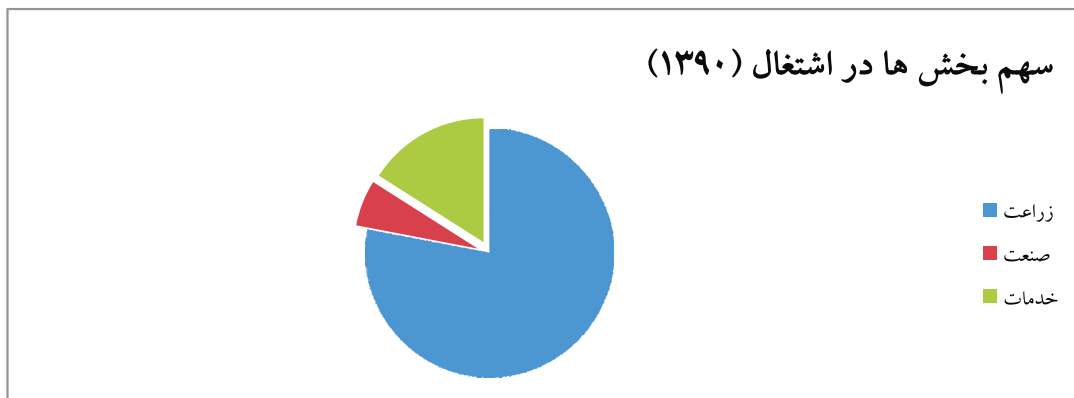
داند و بدین باور اند که تنها با توسعه بخش زراعت می توان به رشد و توسعه اقتصادی مطلوب در افغانستان دست یافت.

در شرایط کنونی زراعت در افغانستان بهترین گزینه برای ایجاد زیر بناهای اقتصادی می باشد. به باور کارشناسان اقتصادی، زراعت نه تنها نقش بارزی در رشد اقتصاد خانواده ها ایفاء می کند، بلکه در رشد و توسعه سکتور اقتصادی کشورهای روبه انکشاف و بخش های چون: فراهم آوری نیروی کار، سرمایه، درآمد ارز، مواد خام برای بخش صنعتی و ایجاد بازار مناسب برای کالای صنعتی تولید شده در داخل و...

افغانستان به عنوان کشور زراعتی در منطقه و جهان شناخته شده است. بر اساس گزارش اداره همکاری های بین المللی امریکا ۸۰ فیصد مردم افغانستان به زراعت و مالداری اشتغال دارند و ۳۱ فیصد عواید ناخالص ملی کشور از محصولات زراعتی بدست می آید و بخش عمده صادرات افغانستان را نیز محصولات زراعتی و مالداری تشکیل میدهد.

از همین لحاظ در ساختار اقتصادی افغانستان، زراعت از اهمیت خاصی برخوردار است. کارشناسان، اقتصاد زراعتی را مهم ترین بخش در اقتصاد افغانستان می

گراف ذیل سهم سکتور زراعت، صنعت و خدمات را در بخش اشتغال نشان میدهد.

(NRVA) در حدود ۷۵ درصد از نفوس کشور در این سکتور شغل مستقیم و غیر مستقیم دارند.

اداره احصائیه مرکزی در سال ۱۳۸۷ سهم

سال ۲۰۰۳ تحت عنوان "بازسازی سکتور زراعت افغانستان" میزان آمار اشتغال در سکتور زراعت ۸۰ الی ۸۵ درصد اعلام شده بود. اما براساس آمار ارزیابی خطرات ملی

آمار دقیقی در باره میزان اشتغال در بخش زراعت و سایر بخش ها به دلیل مشکلات ناشی از سه دهه جنگ دقیقاً وجود ندارد. بر اساس گزارش بانک انکشاف آسیایی در

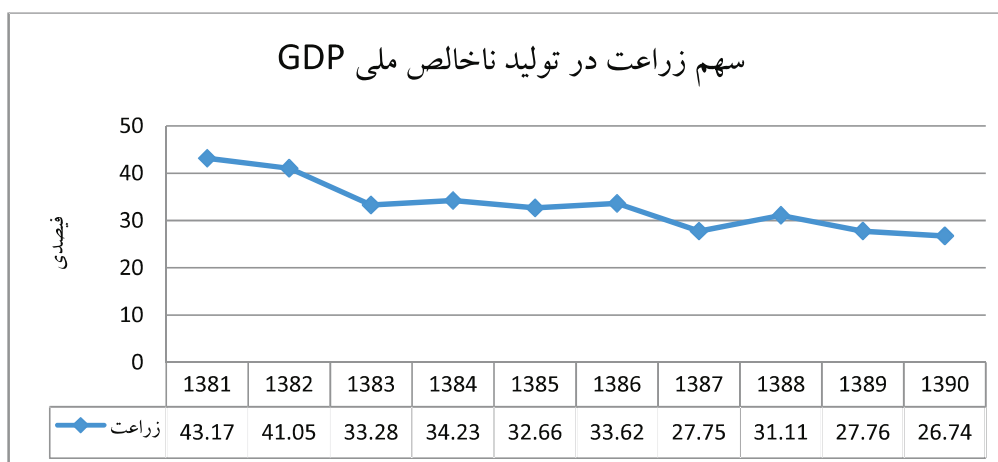
در رشد تولید ناخالص ملی نقش بخش زراعت در سال های ۱۳۸۳، ۱۳۸۷ و ۱۳۸۹ خورشیدی نه تنها رشد لازم نداشته، بلکه سیر نزولی داشته است. دلایل کاهش سهم بخش زراعت در تولید ناخالص ملی، عموماً تحت تأثیر عواملی چون کمبود سرمایه گذاری، مهاجرت ها، آفات و امراض نباتی و حیوانی خشک سالی ها طی یک دهه ذکر شده است.

نفوس در سکتور زراعت شاغل هستند. گزارش هایی وجود دارد که حدود ۸۰ فیصد نفوس کشور در روستا ها و قصبات زندگی می کنند که اغلب این افراد از طریق فعالیت های زراعتی امرار حیات می کنند. با توجه به این دو آمار می توان نتیجه گرفت که زراعت تا کنون نقش برانده را در اقتصاد افغانستان داشته است.

بخش زراعت در اشتغال را ۷۸ فیصد، سهم سکتور خدمات را ۱۶ فیصد و سهم سکتور صنعت را ۶ فیصد گزارش داده بود، اما براساس آمار اداره مذکور در سال ۱۳۹۰- ۱۳۸۹ سهم زراعت در اشتغال، به ۶۷ فیصد کاهش یافته است.

با وجود اینکه سهم بخش زراعت در میزان اشتغال زایی در کشور کاهش یافته، اما هنوز هم بیش از دو سوم

گراف ذیل سهم سکتور زراعت در تولید ناخالص ملی افغانستان را نشان میدهد.

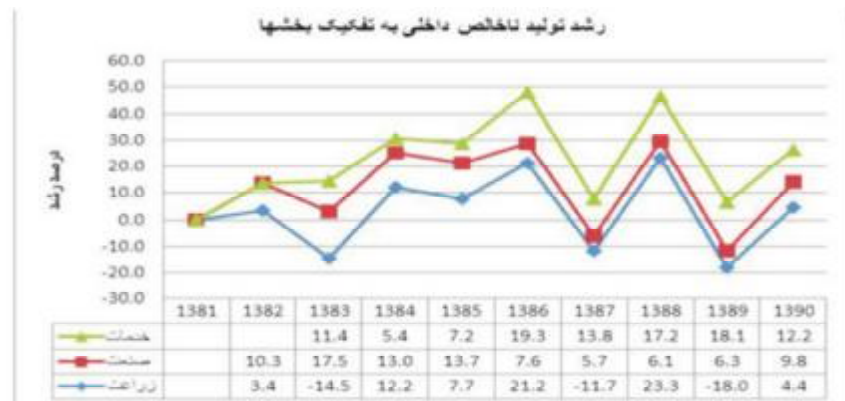
علاقه مند هستند که از سیستم تولید سنتی بیرون شده و میتود های مدرن و پیشرفته زراعتی را بیاموزند تا تغییرات بنیادی در نحوه کارشان ایجاد گردد. زیرا تکنالوژی عصری و مدرن در سکتور زراعت ضروری پنداشته میشود. بناً لازم است بخاطر رشد و مدرن سازی این سکتور حیاتی با استفاده از امکانات موجود، سهولت های زیادی برای تولید محصولات زراعتی به میان آمده که یقیناً از یک سو سبب کاهش فقر و از سوی دیگر سبب رشد اقتصادی کشور می گردد و بازسازی این سکتور در توسعه اقتصاد در کشور از اهمیت خوبی برخوردار است.

عنعنوی است (خود مصرفی) که هدف عمده و اساسی آن رفع نیازمندی های مصرفی خانواده دهاقین میباشد. بناً تأمین نیازمندی های خانواده با مواد خوراکی که از زراعت عنعنوی بدست می آید، از اولویت های بسیار مهم به شمار میرود. در حدود ۶۰ الی ۸۰ فیصد زمین های زراعتی در کشور قابل تولید است، در صورتیکه حمایت دولت و یا سکتور خصوصی در رابطه به سرمایه گذاری در قسمت مدرنیزه ساختن زراعت، ماشین آلات، تخم های بذری و ... صورت گیرد، در میزان محصولات زراعتی افزایش بعمل می آید. زیرا تعداد زیادی دهاقین

در شرایط کنونی رشد بخش های خدمات و صنعت صعودی بوده و علت اصلی این رشد را می توان توجه بیشتر مردم به این بخش ها، افزایش تقاضا در بازار و توجه دولت به رشد و توسعه این دو بخش دانست. در حالیکه با در نظر داشت شرایط آب و هوا و اقلیم مناسب کشور، منابع آبی فراوان، زمین کافی و خاک مناسب برای تربیه انواع مختلف میوه جات مثمر، زراعت می تواند عامل مهم در افزایش عواید خانوارها از طریق صادرات و ارز آور در کشور حساب شود.

چون در افغانستان زراعت به شکل سنتی و

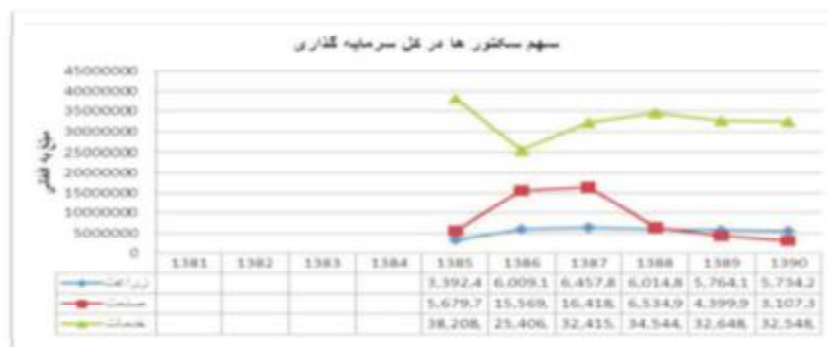
ګراف ذیل نشاندهنده نقش خدمات، صنعت و زراعت در تولید ناخالص داخلی کشور است.

توانمندی افغانستان در تولید تعدادی از محصولات خاص زراعتی مانند: انار، سیب، انگور، خربوز، تربوز، ناک، سبزیجات و ... از ظرفیت های مهم جهت رشد اقتصاد کشور محسوب گردیده که بسته بندی و صنف بندی با استاندارد و معیار های بین المللی مطابق به خواست مارکیت های جهانی ضرورت دارد. سرمایه گذاری و طرح های حمایتی دولت و سکتور خصوصی می تواند زراعت را به کلیدی ترین بخش برای رشد اقتصادی این کشور تبدیل نماید.

با توجه به تمام موارد فوق، باید گفت که زراعت افغانستان برای سرمایه گذاری کاملاً آماده است. تاکنون سرمایه گذاری های قابل ملاحظه در این بخش انجام نشده و اندک سرمایه گذاری که توسط سکتور خصوصی صورت گرفته، بسنده نیست و باید هرچه بیشتر به آن توجه صورت گیرد.

ګراف ذیل سهم سکتور های زراعت، خدمات و صنعت را در کل سرمایه گذاری ها نشان میدهد.

طوریکه آمار نشان می دهد، سکتور زراعت بیشترین نقش را در صادرات و در ایجاد اشتغال در افغانستان دارد. در سال ۱۳۸۱، سهم زراعت در صادرات ۸۳۹.۳ میلیون دالر، سهم صنعت ۲۹.۸ میلیون دالر و سهم سکتور خدمات خیلی ها ناچیز بوده است. در پایان همین ده سال زراعت ۲۰۲.۶ میلیون دالر و بخش صنعت ۱۴۹.۴ میلیون دالر در صادرات کشور نقش داشت. در بخش خدمات هیچ گونه کالاهای صادراتی وجود نداشته است.

آمار ها نشان می دهند که مهم ترین کالاهای صادراتی افغانستان را تاکنون محصولات زراعتی از قبیل میوه جات (خشک و تازه) سبزیجات، ادویه های گیاهی، تشکیل می دهد. این بخش بیشترین درآمد ارزی را به افغانستان آورده است.

باید گفت افرادی که در سکتور زراعت اشتغال دارند، جایگاه ویژه را در اقتصاد افغانستان داشته و می تواند به یکی از اساسی ترین بخش ها برای توسعه اقتصاد افغانستان به حساب آید و نقش تعیین کننده را می تواند در عاید ناخالص ملی (GDP) کشور داشته باشد.

عبداللطیف بایانی

منابع:

مقاله علی حسینی کارشناس زراعت درسایت بی بی سی

www.kaama.com

www.bbc.co.uk

www.blogspot.com

د مالي خلا د له منځه وړلو ستراتیژي

په داسې حال کې چې د افغانستان مالي فرصتونو اوږد مهاله هیلې راټوکولي دي خو دولت په منځ مهاله موده کې د مالي خلا په له منځه وړلو قادر شوی نه دی. د لومړنیو څېړنو په بنسټ دولت باید تر ۱۳۹۰ کاله پورې ۲۳.۲ سلنه د هېواد کورني ناخالص تولیدات (۷.۹ ملیارده امریکایي ډالره) له بهرنیو تمویلونکو څخه ترلاسه کړي او تر ۱۴۰۴ هجري لمريز کاله پورې دغه مالي خلا ۱۱.۸ سلنې ته راښکته کړي. د نړیوالې ټولنې د مالي اوږد مهاله مرستو یوه ژمنه، د طرح شویو مرستو د پرله پسې کمیدنې سره یو ځای، د یو باثباته او سوکاله راتلونکي د تحقق لپاره اړین مالي ثبات رامنځته کوي. دا روش اجازه ورکوي چې افغانستان د خپل امنیت ټول مسؤولیت په غاړه واخلي، د پرمختیایي کړنو او د حکومت داری د سمونونو (اصلاحاتو) د دوام تر څنګ اقتصاد ته وده ورکړي او همدا ډول د دې کړنو ټول مالي بار په پرله پسې توګه په غاړه واخلي. د دې پلان د تمویل ټول لګښت تر ۱۴۰۴ کاله پورې په افغانستان کې د نړیوالو ځواکونو د نظامي برخې له اوسني یو کلن لګښت څخه کم دی.

د ۱۳۹۰ او ۱۳۹۹ کلونو تر منځ

پرمختیایي لګښت شاوخوا ۳.۹ ملیارده اټکل شوی دی. پرمختیایي لګښتونه د ۲۲ لومړیتوب لرونکو ملي برنامو په بنسټ اټکل شوي او وروسته له هغې یې ورته د پرمختیایي لګښتونو محاسبات اټکل کړي دي. د پرمختیایي لګښتونو تر څنګ، دولت د تاسیساتو د حفظ او خوندي ساتنې (مراقبت) په پالیسي هم پاملرنه کوي. تمه کېږي څو د حفظ او ساتنې لګښتونه، د افغانستان دولت ته د تاسیساتو په سپارنې (تحویل) سره له اوسني ارقام څخه زیات شي. د حفظ او ساتنې لګښتونه هم د بدلون د لسیزې تر نیمایي پورې په پرله پسې توګه زیاتېږي او له ۱۳۹۹ کال وروسته به یو اندازه راټیټ شي. د افغانستان دولت په پام کې لري څو د حفظ او ساتنې په لګښتونو او د لومړیتوب لرونکو پانګونو په منځ کې معقول انډول رامنځ ته کړي.

دغې موخې ته د رسیدو لپاره او همدا ډول د پیسو د نړیوال صندوق د مرستو د ترلاسه کولو او د مالي خلا د کموالي په موخه د افغانستان دولت د ریفورم او اغیزمنتوب له یوې جدي برنامې سره، ژمن دی چې د پیسو د نړیوال صندوق د پور د اسانتیا له برنامې سره مطابقت لري. د دې توافق لیک

مهم او کلیدي ټکلي په لاندې ډول دي:

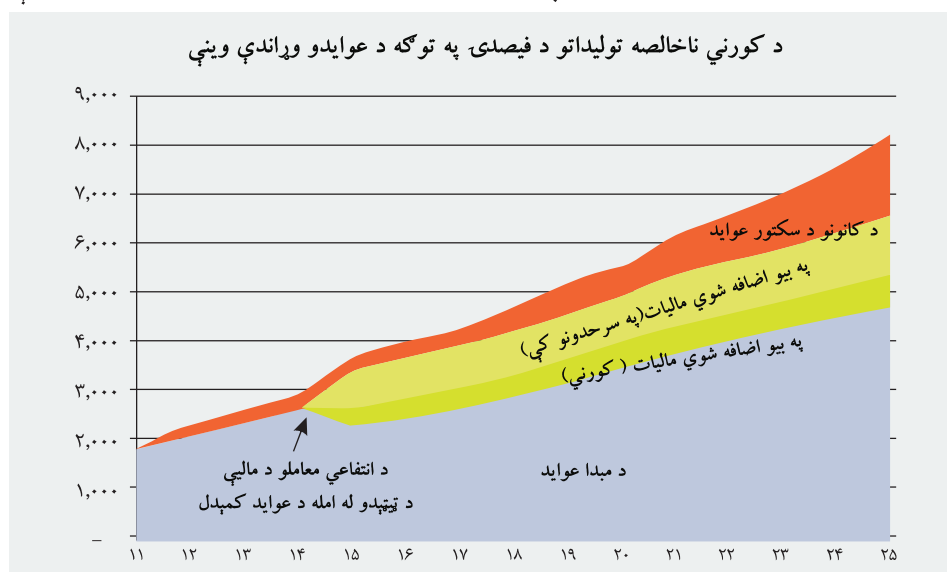
- * د ګمرکونو او د عوایدو د ادارې ریاست د اغیزمنتوب د زیاتوالي په موخه لازم اقدامات.
- * د افغانستان د قوانینو په پلي کېدو او د هغې په دوامداره ژمنه کې د دولت د توان لوړول او عامه مالي مدیریت لپاره د یو سم جوړښت پرمختیا.
- * د دولتي تصدیو او شرکتونو د ادارې او حکومتدارۍ ښه والی (بهبود).
- * د ظرفیت لوړول او د اقتصادي جرمونو د مخنیوی په موخه د اغیزناکه اډانې معرفي کول.
- * د مالي سکتور د پیاوړتیا په موخه د یو لړ سمونونو (اصلاحاتو) پلي کول او پانګې او مشروع پانګونې ته له لاسرسۍ څخه د ډاډ تر لاسه کول.
- * د پورته اقداماتو اجراء کول، به اقتصادي ودې او پانګونې لپاره د چاپیریال پیاوړتیا وبخښي.
- د افغانستان د اقتصادي پرمختګ د اډانې له ښه کېدو سره سره به په راتلونکي پنځو کلونو کې د ودې اساسات د کرنې سکتور په ښه والي او

»

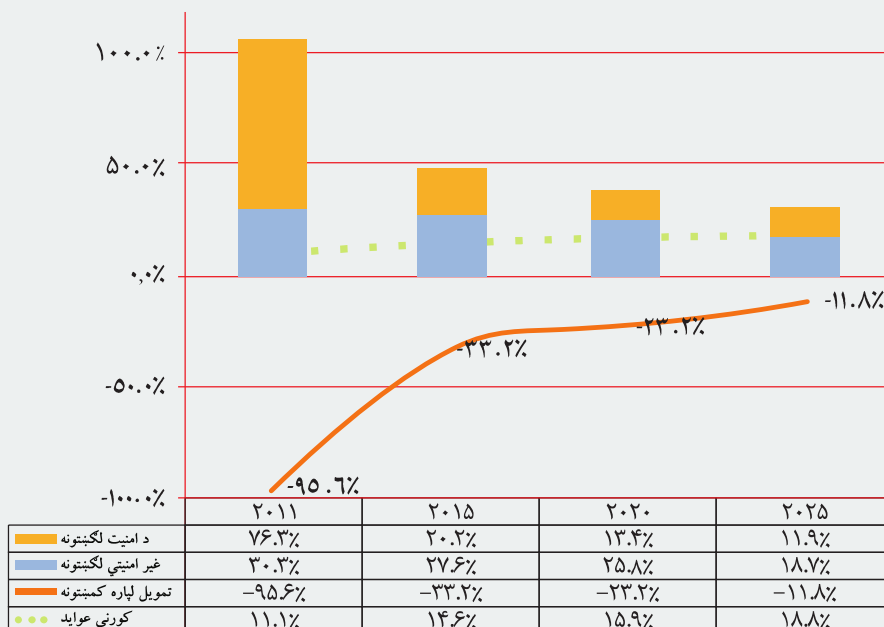
په کوچنيو او منځنيو پانګونو تګټه ولري، که څه هم د استخراجي صنايعو کار پيل شوی او د بدلون په لسيزه کې به افغانستان لپاره ښه عوايد لاسته راوړي. په هر حال استخراجي صنايع به د حکومت لپاره د بدلون په لسيزه کې د مهمو عوايدو پر توليد باندې پيل وکړي. په ۱۳۹۰ او ۱۳۹۱ کلونو کې افغانستان شاوخوا ۲ ميليارده ډالره چې ۱۱.۱ سلنه يې د داخلي ناخالصه توليداتو له لارې راغلي، راټول کړي دي. پر اضافه شوي ارزښت باندې د مالياتو د پلان تطبيقول به د داخلي ناخالصه توليداتو ۲.۹ سلنه عوايد، د ۱۳۹۴ کال د لومړي مودې پر عوايدو باندې زياتوالی راوړي. له دې سربيره داسې تمه کيږي چې د استخراجي صنايعو عوايد به تر ۱۳۹۹ کاله پورې تر ۶۵۰ مليونو ډالرو او تر ۱۴۰۴ کاله پورې له ۱.۷ ميلياردو ډالرو څخه

واوړي. د عوايدو د راټولونې ليد لوری ښکاره کوي چې ټوليزه عوايد چې په ۱۳۹۱ کال کې تر ۲ ميلياردو ډالرو پورې رسيدلي دي، په ۱۳۹۹ کال کې له ۵.۵ ميلياردو ډالرو او په ۱۴۰۴ کال کې له ۸.۴ ميلياردو ډالرو څخه واورې. دغه شميرې په ترتيب سره د ۱۳۹۹ او ۱۴۰۴ کلونو د هېواد د ناخالصه عوايدو د ۱۵.۹ سلنه او ۱۸.۸ حدودو له مخې ټاکل شوي دي چې د نيپل (۱۵.۷٪)، فلپين (۱۳.۴٪) او سريلانکا (۱۴.۶٪) سره د پرتلې وړ دي، او د هېواد د عوايدو دغه شميره به د نورو ډيرو جګړه ځپلو او لږ پرمختللو هېوادونو په وړاندې لوړه وي. دغه سناريو په امنيت او د خصوصي سکتور لپاره په سوداګريز چاپيريال کې مثبت بدلون ته اړتيا لري کوم چې د بهرني او کورني پانګونو په زياتولو کې ستر رول لوبوي. د دغه تګلارې د غوره مديريت لپاره د

افغانستان حکومت د کانونو سکتور د عوايدو د روڼوالي او سمې کارونې په برخو کې ځان ژمن ګڼي. حکومت په دې لټه کې دی خو د هېواد د کورني ناخالصه توليداتو د ټوليزې ۹۵.۶ سلنې څخه په اغيزمنه توګه د مالي خلاقو کچه ټيټه کړي. دغه کار په حکومتدارۍ کې د اړينو سمونونو راوستلو او په مهم اقتصادي سکتورونو کې د يوې هر اړخيزې ستراتيژۍ تعقيبولو ته اړتيا لري. اړتيا ليدل کيږي خو نړېواله ټولنه په ۱۳۹۴ کال کې د ناخالصه توليداتو ۸.۴ ميليارده ډالره او يا ۳۳.۶ سلنه مالي اړتيا تمويل کړي. د مالي خلاقو کچه د بدلون په لسيزه کې د کورني عوايدو د راټولولو له لارې ټيټيږي؛ خو له دې سره سره بيا هم د کورني ناخالصه توليداتو په برخه کې تر ۱۴۰۴ کاله پورې د نړېوالې ټولنې شاوخوا ۱۱.۸ سلنه مرستې ته اړتيا وي.»

عوايد، لګښتونه او د تمويل لپاره اړتيا (د کورني ناخالصه توليداتو فيصدي)

بدلولو وسیله ګرځیدای شي. د دندو او خوړو خوندیتوب، اقتصادي وده او ښه حکومتداري به د امنیت د ټینګښت وروسته مودې لپاره بنسټیزې خبرې وي چې د افغانستان د راتلونکي نسل په ګټه پرې وځي. ■

منبع: جریده بسوی خود کفایی

ژباړه: عین الله عیان

امنيتي مرستو ته به هم اړتيا وي. د سولې راتګ او د امنیت ټینګښت د ۱۳۹۴ کال تر پایه پورې، چې د لیرد د دورې پای او د اقتصادي ودې او د بشري پرمختیا د دوامدارۍ پیلامه ده، د انکشاف او پرمختګ د څرخونو ګرځوونکې دی. خو کله چې افغانستان د بدلون دورې ته ننوځي، اقتصادي پرمختګ پخپله د امنیت د لوري د

تر ۱۳۹۵ کاله پورې د عوايدو د ودې په برخه کې ټاکل شوې موخې ته د رسېدو او د ۱۴۰۴ کال لپاره د یو بنسټ جوړولو په موخه به د امنیتي چارو په دواړو برخو کې د نړېوالې ټولنې مالي ملاتړ ته اړتیا وي، دا هغه بسپنه ورکوونکي دي چې په شیکاګو کې د ناټو مشرانو په کنفرانس کې په اړه یې ژمنه کړې وه، د دې ترڅنګ غیر

بکوشیم یک رهبر باشیم

اینکه یک امر

عبدالقههار محمودی
کارمند آمریت عمومی نظارت
امور مالی د افغانستان بانک

بشری، موقعیت اساس استراتژیکی
و... همه عواملی اند جهت نیل به
هدف و به منظور فایق آمدن بر اهداف

»

متمدن و قدرتمند امروزی رهبران
قدرتمند داشتند و دارند که با رهبری
سالم توانسته اند همواره جایگاه شانرا
در بین ملل دریابند و هویت شانرا
بشناسند و بشناسانند.

در قلب آسیا، محدوده جغرافیایی بنام
افغانستان برای قرار گرفتن در بین
همچو جوامع متمدن، برای تبدیل
شدن به یک کشور باثبات، نیرومند و
مرفه چیزی کم ندارد. سرزمین وسیع و
چند اقلیمی، عوامل فراوان تولید، منابع
سرشار طبیعی، منابع سخت کوش

جوامع بشری در هر جا و هر مقطع
تاریخ عواملی در صعود و نزول عرصه
های مختلف داشته اند. وجود مردان و
زنان بانفوذ و مقتدری که شناخت
عمیق از وضعیت جامعه و نفوذیکه در
بین مردم خود داشته اند، از عوامل
بوده که آنها را به ساحل نجات رهبری
کرده اند. رهبری سالم از مهمترین
عوامل موفقیت هر روند مذهبی،
اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی
هر جامعه، دولت و هر ارگان خورد و
بزرگ محسوب میگردد. جوامع

استراتیژیک سیاسي، اقتصادي و... به رهبریت خوب، سالم و مدبرانه نیاز دارند. به صراحت گفته می‌توانیم که منشأ اساسی و عامل برارنده تمام چالش‌های موجود در کشور ما افغانستان را خلاء رهبریت بدانیم، نه آمریت.

تاریخ و ما نیز شاهدیم که ملت افغان از هیچ‌گونه فداکاری‌های جانی و مالی جهت سرفرازی و استقلالیت‌شان دریغ ننموده‌اند، اما ضعف رهبری همواره باعث شده تا کاملاً به اهداف خویش نایل نایم و با وجود دستاورد های دهه اخیر، رهبری به مفهوم واقعی آن تا هنوز دست راه گم شده گان را بسوی ساحل نگرفته است.

رهبری چیست؟ و رهبر کیست؟

سخن از رهبر (Leader) و رهبریت (Leadership) را نمیتوان در یک مقاله خلاصه نمود. رهبریت در جوامع متمدن کنونی بمثابة یک علم عرض وجود نموده و چنان وسیع مورد کاربرد قرار گرفته که میتوان آنرا در تمام سطوح زندگی مشاهده کرد. اما در برخی جوامع بشمول افغانستان زمانیکه واژه "رهبر" به زبان می‌آید

بصورت عموم تصویر یک شخصیت سیاسی، یک فرد قدرتمند و دارای حزب سیاسی که چندین محافظ و چندین موتر تعقیبی داشته باشد، در ذهن شنونده شکل می‌گیرد. نخیر، حقیقت چنین نیست. این تصویر بر میگردد به فقر فرهنگی، عدم آگاهی از مبانی علوم رهبری و دانش نوین مدیریت و عدم تلاش برای متداول ساختن واژه رهبر در تمام ابعاد زندگی و سطوح مختلف اداری.

رهبری یک فن و مهارت است که میتوان آنرا آموخت. هیچ کس رهبر به دنیا نمی‌آید بلکه رهبر ساخته میشود و در سلسله علم روز آنرا می آموزد. خداوند (ج) استعداد رهبر شدن و رهبری کردن را به تمام بندگاناش عطاء نموده است. بصورت کُل رهبری یک امر ذاتی و موروثی نه؛ بلکه کاملاً اکتسابی است. در جهان پیشرفته هر انسانی که نفوذ پذیرفته شده روی تعدادی از افراد داشته باشد و دارای مسؤولیتی برای رهنمایی یک گروه باشد، همواره رهبر خوانده میشود. مثلاً سرپرست یک گروه را Team Leader می‌نامند. یا کسیکه نفوذ

کوچک محلی دارد او را Community Leader یا رهبر اجتماعی می‌گویند. به همین ترتیب از زمانه های قدیم، اشخاص با نفوذ و صادق را منیث رهبر تعیین میکردند تا مردم را در امور اجتماعی و سیاسی هدایت و رهنمایی نمایند.

جان سی مکسول، دانشمند مشهور علم رهبری در عصر حاضر، میگوید تاجاییکه او معلومات دارد بیش از پنجاه تعریف از رهبری وجود دارد. در مورد تعریف رهبری اگر از ده نفر پرسیده شود؛ شاید ده تعریف متفاوت از رهبری داشته باشند. اما نظر به پنج دهه که وی عملاً در توسعه علم رهبری دخیل بوده و تجاربی از رهبری داشته به این نتیجه رسیده است که:

“Leadership is influence. That’s it. Nothing more, nothing less”، “رهبری نفوذ است، نه بیشتر و نه کمتر”.

بناً از تعریف و مفهوم رهبری به این نتیجه می‌رسیم که اساس رهبری تأثیر گذاری و نفوذ است. اگر شما در هر زمان روی تعدادی از افراد تأثیر گذاری مثبت داشته اید؛ پس بدون

»

شک شما رهبر آن گروه اید. اگر شما پدر یا مادر چند طفل هستيد و تأثير مثبت در رویه و رفتار آنها گذاشته ايد و آنها همواره از شما پیروی میکنند؛ پس شما رهبر آن اطفال هستيد. اگر شما عالم دین هستيد و از طریق انتقال علم نفوذ به روی مردم داشته ايد و مردم را به راه نیک هدایت میکنید؛ کلمه رهبر به شما اطلاق میگردد. به عین شکل اگر شما معلم و استاد هستيد و وظیفه تدریس را بدوش دارید، شما نیز رهبر نامیده میشوید. به همین ترتیب در محل کار تان بحیث کارمند عادی و یا بحیث مدیر، معاون و... اگر از احترام و اعتماد واقعی دیگران بر خوردارید و اگر با نفوذ خویش میتوانید عده ای را به سمتی هدایت و رهنمایی کنید، نیز رهبرید. همیشه بخاطر داشته باشید که این مهم نیست که آیا شما یک رهبر عالی و کامل هستيد و در رأس قرار دارید، بلکه مهم این است که معیار و ویژگی های یک رهبر در وجود شما ایجاد و در حال رشد است. این مهم نیست که شما یک رهبر قوی هستيد یا ضعیف؛ بلکه مهم این است که به خود اعتماد

و باور دارید که با صداقت کامل و ایمان راسخ به شکل مستقیم یا غیر مستقیم وظیفه یک رهبر را ایفاء مینمایید. شکیب رجا یان، یکی از محصلین انستیتوت انکشاف رهبری (ILD)، در یکی از مقالاتش مینویسد: " برخلاف باور اکثر مردم رهبر بودن همیشه در صدر بودن نیست. خیلی ها ممکن است، رهبر باشید ولی الزاماً در اول قرار نداشته باشید. در سازمان های که مدیریت کنترولی و خشک حاکم بود؛ رئیس سازمان را نمیتوان رهبر با نفوذ آن اداره قلمداد کرد. سعی کنید این جمله را همواره بخاطر داشته باشید "من یک رهبرم و میتوانم رهبر باشم. چون خداوند این استعداد را در من ایجاد کرده است ... باید باور کرد که رهبر یعنی شما، نه یک فرد استثنایی و نه فقط یک موقف یا یک مقام". نکته مهم در رهبری این است که معیار و ویژگی های رهبری را در خود ایجاد و آنرا رشد دهیم. نفوذ مثبت بر دیگران، صداقت و ایمانداري، تعهد در برابر خدا و انسانیت، اعتماد به نفس، فروتنی و احترام متقابل، ثبات و

تلاش به تحقق دیدگاه وسیع و والا از عمده ترین خصوصیات یک رهبر موفق است. قسمیکه یادآور شدیم؛ جوامع که امروز دنیای پیشرفته نامیده میشوند، همیشه رهبرانی داشتند که در هر بعد زندگی مردم شانرا رهبری کردند.

تفاوت میان آمر و رهبر:

تفاوت های زیادی ممکن بین یک آمر و یک رهبر وجود داشته باشد که ذیلاً و بطور خلص به برخی آنها میپردازیم:

- آمر بواسطه مقام و منصب میتواند نفوذ مؤقتی به روی مردم داشته باشد، اما رهبر بواسطه ویژگی های خاص رهبری و بواسطه دورنمای عالی که دارد، میتواند نفوذ دایمی داشته باشد
- آمر بخاطر صلاحیت و قدرتش مورد احترام مردم قرار میگیرد، رهبر بخاطر شخصیت و برازندگی اش
- آمر کارکنان اش را به پیش میبرد، رهبر مربی آنها میشود
- آمر وابسته به اقتدار خود میباشد، رهبر به میل و خواهش کارکنانش

»

بالای دیگران دارد، بخاطر عنوان
وظیفوی او است؛ اما او در این مرحله
میتواند تصمیم بگیرد و نقش یک رهبر
را داشته باشد. بعد نوآوری و انکشاف
مراحل رهبری به مرحله آخر رهبری
راه پیدا کند.

جان سی مکسول مراحل رهبری را به
پنج مرحله تقسیم نموده که نخستین
آن مقام یا صلاحیت (آمریت) و پنجم
آن شخصیت مبنی بر احترام است.
صلاحیت کمک میکند به مرحله دوم
راه پیدا کرد و دوم به سوم تا اینکه
بالاخره به مرحله پنجم برسد. سالیان
سال ضرورت است تا به این مرحله
نایل گردید. احترام و پیروی مردم از
این طبقه از رهبران بخاطر شخصیت
آنها و آنچه که انجام داده اند میباشد.
بناً سعی داشته باشیم بیشتر رهبری کنیم
و کمتر مدیریت. سعی داشته باشیم با
نفوذ خود که محرک آن همانا رفتار،
سلوک و دیگر ویژگی های رهبری
است که طرفداران و پیروان خود را
متوجه عملکردهای خویش بسازیم.
بکوشیم یک رهبر باشیم، تا اینکه یک
آمر. □

منبع: Adsp.office@gmail.com

میکند

- آمر اشتباه خود را توجیه نمیکند،
رهبر اشتباه خود را میپذیرد
- آمر ارزیابی را بر اساس سلیقه های
شخصی خود مبنی بر اینکه روابط
کارمند باوی چگونه بوده انجام
میدهد؛ رهبر بر اساس معیارها و
مبنی بر اینکه رابطه کارمند با کار
چطور بوده انجام میدهد
- آمر حرف کارمند را قطع کرده و
میگوید، بس من فهمیدم؛ رهبر به
حرف ها تا آخر گوش میدهد و
میکوشد اصل مقصد را بفهمد و
مشکل را از اساس ریشه یابی نماید
- و بالاخره آمر تنها در دفتر کارش و
تا وقت مقام اش مورد احترام
پیروانش قرار میگیرد، رهبر در
هر جا و هر زمان در قلب پیروانش
جا دارد

به اشتباه گرفته نشود که مقصد از
انگیزه دادن خوانندگان به گراییدن
بسوی رهبری، نفی مطلق آمریت
نیست. آمریت، منصب و مقام و
صلاحیت را در بر دارد و این نخستین
مرحله داخل شدن به رهبری است.
گرچه در این مرحله، نفوذی که او

- آمر ترویج کننده ترس است، رهبر
ترویج کننده شوق و اشتیاق
- آمر میداند کار چگونه باید انجام
شود، رهبر نشان میدهد
- آمر بعضاً زحمات کارمندان را
فدای مصالح خود میکند، رهبر
فدای مصالح دورنما و اندیشه های
پیروانش
- آمر توقع دارد احترام شود، رهبر
همواره احترام میکند
- آمر توقع دارد دیگران برایش سلام
کنند، رهبر میکوشد اول سلام کند
- آمر خود را شخص استثنایی می
شمارد، رهبر خود را شخصی چون
دیگران
- آمر اشتباهات زیر دستان را به روی
شان میکشد، اما رهبر کارکردهای
خوب شانرا و اشتباهات شان را
اصلاح میکند
- آمر میگوید من، رهبر میگوید ما
- آمر میگوید بروید، رهبر میگوید
بیایید برویم
- آمر میگوید من مستحق هستم،
رهبر میگوید شما نیز مستحق هستید
- آمر به حرف خود اصرار میکند،
رهبر حرف درست را انتخاب

آب منبع حیات و اقتصاد

آب یکی از عناصر اصلی زیست موجودات زنده در کره زمین است که در صورت کمبود آن، میان ساکنان مناطق مختلف کشمکش های به میان خواهد آمد. باوجود اینکه ۷۱ درصد کره زمین توسط آب پوشانیده شده، اما تنها ۳ درصد آن شیرین و ۹۷ درصد آن شور است. از ۳ درصد آب شیرین ۷۷ درصد آن بصورت دایم در یخچال های کوهستانی و یخ های قطبی ثابت، ۲۲ درصد آن بصورت آبهای زیر زمینی و ۱ درصد آن در رودخانه ها و دریاچه ها قرار دارد که بخش قابل توجه آن بر اثر تلفاتی چون تبخیر غیر قابل دسترس است.

در هر سال حدود ۴۰ هزار کیلو متر مکعب آب شیرین در طبیعت در جریان است، اگر این مقدار آب بصورت

یکنواخت بین ۵ تا ۶ میلیارد جمعیت کره زمین تقسیم شود، روزانه برای هر نفر ۲۰ متر مکعب آب شیرین می رسد که این مقدار ۱۰ برابر مصرف کنونی است، اما به دلیل عدم توزیع آب شیرین در سراسر جهان مانند: افریقا، بخش های از آسیا، جنوب اروپا و امریکای لاتین با رشد جمعیتی که دارند با کمبود شدید آب روبرو هستند.

در حال حاضر ۳۱ کشور که ۸ درصد جمعیت جهان را تشکیل می دهند، شدیداً به کمبود آب مواجه بوده و امکان دارد تا سال ۲۰۲۵ کمبود شدید آب ۴۸ کشور دیگر را با جمعیت حدود ۸/۲ میلیارد نفر که حدود ۳۵ درصد جمعیت کل جهان را تشکیل می دهند، نیز در بر خواهد گرفت. امروز در جهان به دلیل تخریب جنگل

ها و مراتع، در کنار آن استفاده بی رویه از انرژی و افزایش تقاضای مواد غذایی، نا برابری زیادی در دسترسی به آب، در سطح جهان در حال ظهور است، این در حالی است که تولید غذا بستگی شدید به آب و مدیریت آن دارد، زیرا از مجموع آب های مصرفی کل جهان دو سوم حصه آن در آبیاری زراعت به مصرف می رسد که ۳۰ تا ۴۰ درصد غذای جهان از ۲۳۵ میلیون هکتار زمین زراعتی آبی جهان تولید میگردد.

بر اساس مطالعاتی که توسط فائو در رابطه به ۹۳ کشور در حال توسعه صورت گرفته است، نشان دهنده عدم پایداری آب درین کشورها است. درین کشورها استفاده از آب بیشتر از مقداری است که در جریان سال دو باره درین کشورها جاگزین می شود، با در نظر

«

داشت این تحقیق امکان دارد این کشور ها تا سال ۲۰۳۰ با مشکل کم آبی روبرو شوند.

در افغانستان کوه های بلند هندوکش، بابا، سپین غر و ... بارز ترین منابع آبی کشور بشمار می روند و قرار معلوماتی که از میزان بارندگی کشور صورت گرفته، نشان دهنده آن است که چندین جبهه آب و هوا موجب باران در افغانستان می گردد که عبارت از جبهه آب و هوای مدیترانه و دریای سیاه که از سمت غرب و شمال غرب افغانستان داخل کشور شده و از اهمیت فراوان برخوردار است. جبهات دیگر آب و هوا عبارت از جریان مرطوب اوقیانوس هند و جریان آب و هوای سرد ساییری می باشد که این جریان ها عامل اصلی ایجاد بارش در کشور می باشند، بارندگی ها عموماً از آخر فصل خزان آغاز شده تا اوایل بهار ادامه دارند، اما در آخر فصل بهار به جز در مناطق مرطوب و غیر مرطوب مانند سالنگ شمالی، جنوبی و برخی نقاط کشور هوا به سمت خشکی به پیش رفته و نقاط مرتفع کوه های هندوکش به ارتفاع ۲۰۰۰ متر، کوه بابا و سایر نقاط مرتفع دیگر کشور در فصل زمستان برف می بارد که ۸۰ درصد ذخایر دایمی آبی کشور را تشکیل می دهد.

بر اساس ارقام جمعآوری شده، منابع آب های سطحی کشور به سه بخش تقسیم گردیده است.

۱- مناطقی که در نواحی شمالشرقی کشور قرار دارند، دارای آب های سطحی دایمی بوده که از آن در زراعت و سایر بخش های اقتصادی و موارد ضرورت مردم آنجا استفاده بعمل می آید.

۲- مناطقی که در قسمت های مرکزی کشور موقعیت دارند، تنها در موقع برف باری یا فصل های بارانی دارای آب های سطحی موقتی می باشند که با تقلیل و کاهش مقدار بارندگی آب درین مناطق کم شده و از بین می رود.

۳- مناطقی که در قسمت های جنوب غربی، شمال غربی و جنوب شرقی کشور موقعیت دارند، دارای آبهای سطحی کم حجم می باشند که در طول وقفه های زمانی معین این مناطق از اثر خشک سالی بسیار آسیب پذیر است.

با توجه به عدم دسترسی افغانستان به آب های آزاد، محصور بودن کشور در خشکه، خشک سالی های مداوم و ارتباط منابع آبی کشور با میزان بارندگی سالانه لازم است که خصوصیت های آب های جاری کشور بصورت دقیق تر مورد غور و بررسی قرار گیرند، زیرا جریان رود خانه های افغانستان طغیانی بوده که به همین دلیل اندازه گیری حاصله از ثبت جریان آب در ماه های مختلف نوسانات زیادی را نشان می دهد که این خصوصیت طغیانی بر علاوه اینکه سبب تخلیه مقدار زیادی از آب های حاصله می گردد، به زمین های

واقع در کنار رود خانه ها نیز خسارات زیادی را به بار آورده، مواد موجود در بستر یا کنار دریا را با خود برده و در نهایت حوضه های آبی را در خارج از کشور تشکیل میدهد. بطور نمونه دریای آمو از مرز های کشور خارج شده و به دریاچه بایکال در کشور ازبکستان، هریرود در شن زار های ترکمنستان، دریای کابل به رود ایندوس و آب دریای هلمند به دریاچه هامون میریزد که خود نشان دهنده بخش اعظم آب های حاصله در کشور از طریق رود خانه ها به حوضه های آبی خارجی می ریزند.

در افغانستان رژیم تغذیه آب های جاری را نزولات جوی تشکیل می دهد، همین میزان بارندگی سالانه در حجم آب های سطحی و زیر زمینی تأثیر بسزایی دارد، زیرا قسمت اعظم بارش ها به داخل زمین نفوذ نموده، تبدیل به آب های زیر سطحی می گردد.

رود خانه های دایمی مانند: آمو دریا و دریای کتر، آب خود را از طریق ذوب تدریجی برف که از ارتفاعات کوه ها سرچشمه میگیرند، تأمین مینماید. در فصل بهار و اوایل فصل تابستان جریان آب به شدت درین رود خانه ها ادامه دارد، اما برخی از رود خانه ها در قسمتی از سال بیشترین آب خود را از طریق ذوب برف ها و در بقیه ایام سال از طریق زهکش زمین های اطراف خود تأمین مینماید.

یک تعداد دیگر از رودخانه ها در فصول بارندگی و یا تا مدتی بعد از آن دارای جریان آب می باشند، بعد از آن خشک می شوند. رودخانه های اتفاقی یا خشک رود های که تا یک زمانی دارای جریان آب بودند، درین اواخر فاقد جریان آب می باشند، این خشک رود ها در صورت وقوع رگبار های شدید برای چند ساعت یا چند روز دارای آب می باشند در غیر آن فاقد آب می باشند، این نوع رودخانه ها در غرب، جنوب غرب و جنوب کشور وجود داشته که در وقت سیلابی شدن خساراتی را به بار می آورند. بطور عام در زیر بستر این رودخانه های خشک همیشه جریان آبی وجود داشته که اکثراً مورد استفاده قرار نگرفته و در بعضی اوقات برای دهاقین، مالداران و حیات وحش مفید می باشد.

خشک سالی در افغانستان و راه های مقابله به آن بر اساس اسناد هایدرولوژیکی و مترولوژی کشور از مدت ۳۰ سال بدینسو بی سابقه بوده که چنین ارقام پایین بارندگی را آرشیف هایدرولوژی کشور در لابلای صفحات خود ثبت ندارد.

از یکطرف قلت بارندگی پیشین در دودهه اخیر از طرف دیگر استفاده خود سرانه و غیر عملی مؤسسات و ارگان های دولتی و شخصی از یگانه ذخیره آب (ذخایر زیر زمینی) غیر

عادلانه و بی رحمانه صورت می گیرد و همین حالا در سراسر افغانستان مؤسسات داخلی و خارجی بطور خود سر دست به حفاری چاه های عمیق زده که روز بروز معدن ذخیره زیر زمینی آب را به کام نا بودی سوق می دهند.

طوریکه به تمام مراجع اکادمیک و علمی هویداست، ذخایر آب های زیر زمینی برای هر مملکت در سراسر جهان حیثیت یک معدن را دارد، باید از آن نگهداری بعمل آمده و به وقت و زمان معین به اندازه ضرورت از آن استفاده بعمل آید.

شعبات ذیربط در امر استفاده از آب در چوکات تشکیلات و ارگان های دولتی بصورت بهتر توجه نموده، زیرا هیچ کس حق استفاده خود سرانه از ذخایر آب های زیر زمینی به پیمانۀ زیاد را ندارد. بخصوص ذخایر آب های تحت الارضی و حریم آبی که برای استفاده عامه از آن استفاده می شود که همین حالا پروسۀ برمه کاری چاه های عمیق در اطراف پروژه های عام المنفعه جریان دارد.

متأسفانه در دو دهۀ اخیر صد ها پایه دستگاه های برمه کاری چاه های عمیق از خارج به داخل افغانستان وارد گردیده و بطور خود سرانه و بدون اندک ترین اندیشه علمی از ذخایر آب های زیر زمینی به شکل نا معقول و سرسام آور استفاده نموده و یک هوشدار جدی و

ملی را متوجه سکنۀ این مرز و بوم نموده است.

بر اساس اصل ثابت علم هایدرولوژیکی استفاده از ذخایر آب های زیر زمینی یگانه منبعی که می تواند بصورت نسبی در مقابل خشک سالی از آن استفاده گردد، صرف منابع آب های زیر زمینی است و بس. بنا برین به ذخایر آب های زیر زمینی باید توجه جدی کرد. این معدن طبیعی حق مشترک همه اقشار ملت است، هیچ کس را نباید گذاشت تا از آن برای خود استفاده سو نماید.

شیوۀ استفاده از آب ها به دو گونه است یکی استفاده از آب های مصنوعی (آب های زیر زمینی) و دیگری هم استفاده از آب های سطح زمین توسط آبگردان بالای دریا است که در صورت ایجاد آبگردان ها از خروج آب های سطحی جلوگیری بعمل آمده و به آب موقع داده می شود تا از هم ذخیره های آبگردان ها برای مدت نسبتاً زیاد تر استفاده صورت گرفته و هم این آب های موجود در آبگردان ها در مدت زمان بیشتر به ذخایر آب های زیر زمینی ملحق می گردد که در ایام خشک سالی می توان از آن استفاده خوبی نمود. ■

عبدالحفیظ شاهین

منابع: khabaronline.ir

www.keysom.com

sbpaoo.blogfa.com

فساد اقتصادی

چگونگی مبارزه با آن در پروسه رشد اقتصادی

بخش دوم

۲- معرفی عوامل فساد:

در سال های اخیر بیشترین توجه در کشورها به فساد اقتصادی، معطوف شده است. در این ارتباط عده ای در مطالعات مختلف نشان داده اند که عوامل اصلی که فساد را در جامعه افزایش می دهند عبارت از: بوروکراسی، سطح پایین دستمزدهای بخش دولتی، نقش قوانین، خصوصاً قوانین ضد فساد، در دسترس بودن منابع طبیعی، درجه رقابت، تجارت آزاد و همچنین سیاست صنعتی کشورها می باشد.

فساد یک پدیده جدید نیست، بلکه ۲۰۰ سال قبل یکی از مسؤولین هندوستان کتابی در زمینه فساد نوشته بود. همچنین (دانت و شکسپیر) در زمینه فساد مطالب زیادی گفته اند. در بسیاری از کتب و مقالات صدهای گذشته نیز روش های

مبارزه با فساد به چشم می خورد. طبق تعریفی که در سال ۱۹۹۳ میلادی برای اولین بار توسط (شیلفر و وشینی) ارائه شده است، فساد عبارت است از: "استفاده از اموال دولتی در جهت نفع شخصی". همچنان سازمان بین المللی (TI) با هدف مبارزه با فساد تأسیس شد. این سازمان به صورت هر دو سال یک بار کنفرانسی با عنوان (IACC) شفافیت برگزار میکند. اولین کنفرانس این سازمان در رابطه به مبارزه با فساد در سال ۱۹۸۱ با ۳۰ نماینده از کشورهای مختلف جهان در امریکا و دهمین آن در سال ۲۰۰۱ با ۱۶۰ نماینده از کشور مختلف جهان در چک برگزار شد. شاخص فساد اولین بار توسط سازمان بین المللی شفافیت (TI) در سال ۱۹۹۵ منتشر شد. این سازمان شاخص

فساد را مانند سایر تغییرات اقتصاد اندازه گیری و معرفی کرد. شاخص فساد و یا CPI میزان فساد را از صفر تا ۱۰ نشان می دهد. براساس این شاخص صفر بیشترین فساد و ۱۰ کمترین فساد را نشان می دهد. به عنوان مثال در سال ۲۰۰۱ فنلند با ۹/۹ پاکترین کشور و بنگلادیش با ۴/۰ بیشترین فساد را در بین کشور های مختلف جهان به خود اختصاص داده اند.

این سازمان در سال ۲۰۰۷ برای ۱۸۰ کشور جهان شاخص فساد را بررسی کرده است، در این سال کشورهای دنمارک، فنلند و سنگاپور با شاخص عددی یک و بالاترین نمره از ۱۰ یعنی نمره ۴/۹ دارای کمترین میزان فساد بوده اند. کشور های برما و سومالی با شاخص های عددی ۱۷۹ و نمره ۴/۱ در

»

پایین ترین رده قرار گرفته اند و ایران با شاخص عددی ۱۳۱، نمره ۵/۲ را به خود اختصاص داده است. این درجه برای کشور شاخص مناسبی برای دست یابی به توسعه یی که مدنظر دولت در چشم انداز بیست ساله کشور می باشد، نیست. افغانستان با شاخص عددی ۱۷۲ و نمره ۸/۱ نزدیک به چاد و سودان قرار داده شده است. تاجکستان، آذربایجان، بلاروس، قرغیزستان، لیبیا و زیمبابوی دارای شاخص عددی ۱۵۰ می باشند که دارای وضعیت مناسبی نیستند. در میان کشور های خاور میانه، قطر با شاخص ۳۲ دارای کمترین میزان فساد و عراق با شاخص ۱۷۸، دارای بیشترین میزان فساد مالی و اداری در حوزه اقتصادی می باشد.

براساس گزارشات بانک جهانی از سال ۱۹۹۰ تاکنون کتاب و مقالات متعددی به ۴۴ زبان مختلف دنیا در زمینه فساد در سطح جهان به چاپ رسیده است که از این میان ۵۰ درصد انگلیسی، ۱۳ درصد فرانسوی، ۱۱ درصد اسپانیایی، ۵ درصد چینی و ۱۷ درصد به سایر زبان های دنیا بوده اند. امروز بیش از ۱۴ مرکز مختلف در سطح بین المللی به جمعآوری اطلاعات مختلف در زمینه محاسبه شاخص فساد مالی مشغول اند.

شاخص CPI طرف عرضه فساد را نشان می دهد. بنابر این سازمان بین المللی شفافیت در سال ۱۹۹۹ با بررسی روی ۱۹ کشور شاخص دیگری به نام BPI را معرفی کرده است. همانطور که از نام این شاخص مشخص است، پرداخت کنندگان رشوه مدنظر است. شاخص BPI بر خلاف CPI طرف تقاضای فساد را اندازه گیری می کند، نکته حایز اهمیت در این باره اندازه فساد است، به عبارت دیگر وجود فساد مدنظر نیست. به نظر بعضی از کارشناسان امور اقتصادی در همه کشورها فساد وجود دارد ولی درجه فساد در بین کشورها متفاوت است. مقادیر عددی این شاخص ها نیز همه درجه و اندازه فساد را نشان می دهند. درجه فساد برای کشورها، مانند یک سرطان تعریف شده است که اگر دیر شود و به عنوان یک پدیده سیستماتیک در تمام ابعاد رسوخ کرده و مبارزه با آن امکان پذیر نیست.

در سال ۱۹۹۹ سه کشور سویدن، کانادا و سنگاپور با رده بندی ۱/۹، ۲/۹، ۴/۹ در بین ۲۱ کشور پاکترین کشورها و کشور روسیه با رقم ۴/۲ در بین ۲۱ کشور مقام آخر را به خود اختصاص داده است. در سال ۲۰۰۰ سه کشور سنگاپور، سویدن و کانادا باز هم در بین کشورهای مورد

بررسی در مقام اول تاسوم در ردیف پاکترین کشور قرار گرفتند و مانند دوره قبل کشور روسیه با رقم ۳/۲ به عنوان کشوری، بیشترین فساد در شاخص CPI در این بین معرفی شده است. از طرف دیگر شاخص BPI در سال ۱۹۹۹ و ۲۰۰۲ نشاندهنده پاک بودن کشورهای سوئد، استرالیا، کانادا، سوئیس و اتریش است و باز هم بالا بودن فساد در روسیه را نشان می دهد. بنابر این ملاحظه می شود، امروز از دو دیدگاه عرضه و تقاضا (CPI)، (BPI) فساد قابل اندازه گیری و محاسبه می شود و در بسیار از تحقیقات اقتصادی متغیر فساد به عنوان متغیر کمی وارد محاسبات و تحلیل ها می شود. به عبارت دیگر امروزه فساد یک متغیر کیفی نیست، بلکه براساس روش های مورد نظر سازمان بین المللی شفافیت به متغیر کمی تبدیل شده است.

سازمان بین المللی شفافیت در آخرین گزارش خود که در هفتم اکتوبر منتشر کرد کشور ایران را از لحاظ فساد اقتصادی در بین ۱۳۳ کشور در رتبه ۷۸ قرار داد.

پیتراگین، سرپرست سازمان بین المللی شفافیت در ارتباط با انتشار این گزارش اظهار داشت: "شاخص جدید فساد اشاره به این نکته دارد که در کشورهای

»

ثروتمند همانند کشورهای فقیر فساد اقتصادی در سطوح بالا وجود دارد. به همین خاطر کشورهای توسعه یافته باید دستگاه های بین المللی را مجبور کنند تا برای جلوگیری از پرداخت رشوه، معاهدات بین المللی را مراعات کنند و تاجران نیز تعهد کامل به معاهده ضد رشوت مصوب کشورهای (OECD) داشته باشند. در عین حال او افزود: "امتیاز ۹۰ درصدی کشورهای در حال توسعه در شاخص فساد سازمان بین المللی شفافیت زیر نمره ۵ بوده است". شاخص نمره ۱۰ پاکترین کشور و نمره صفر فسادپذیرترین کشور است. به گفته آگین "دولت های کشورهای در حال توسعه باید برای مبارزه با فساد برنامه های جامع و هدفمندی را پیاده کنند، اما آنها همچنین در پاسخ به استراتژی های ملی مبارزه با فساد نیازمند کمک های فوری عملی هستند".

برای اینکه این استراتژی ها موفق شوند آگین گفت: "هر حمایتی باید با همکاری و پشتیبانی بین المللی باشد. کشورهای کمک کننده و نهادهای مالی بین المللی باید کمک های مالی خود را که باعث فساد دولت ها می شود، متوقف کنند. دستگاه های

بین المللی را که رشوت می پردازند در سطح جهان منتشر کنند". سرپرست سازمان بین المللی شفافیت توضیح داد: «در بین ۱۳۳ کشور مورد بررسی ۷۰ درصد کشورهایی که نمره کمتر از ۵ دارند، فساد در بین سیاستمداران و مقامات آنها نفوذ کرده است و ۵۰ درصد کشورهای در حال توسعه ای که نمره کمتر از سه دارند، سطح بالایی فساد را دارد، هستند.»

«لارنس گرافت» سرپرست بخش انگلستان سازمان بین المللی شفافیت در ارتباط با شاخص های جدید فساد می گوید: "شاخص امروزه این نکته را بیان می کند که فقط کشورهای فقیر نیستند که فساد در آنجا بیدار می کند، سطح فساد در کشورهای اروپایی مانند یونان و ایتالیا و در کشورهای با ذخایر بالای نفتی مانند نایجریا، آنگولا، آذربایجان، اندونیزیا، قزاقستان، لیبیا، ونزوئلا و عراق بشدت نگران کننده است".

به گفته گرافت "برای اینکه این وضعیت برگردد به طوری که افراد عادی در ثروت نفت کشور شان سهم شوند، این سازمان همراه با سازمانهای غیردولتی از تمامی مؤسسات بین المللی نفتی خواسته است که پرداخت به دولتها و شرکت

های دولتی نفتی را منتشر کنند. این کار شهروندان و سازمانهای جامعه مدنی، کشورهای نیجریا، آنگولا، عراق، اندونزیا و قزاقستان را قادر خواهد ساخت تا تصویر شفاف تری از درآمدهای دولت داشته باشند. طوری که بتوانند از دولتهای خود حساب بگیرند، تا در جایی که بودجه های دولتی هزینه نمی شوند به جای آنکه ناپدید شوند و به سمت طرح های گران قیمت و بدون بازده و یا حساب های مخفی سیاستمداران و یا مقامات عمومی بروند در مؤثر سازی منابع کمیاب استفاده شوند".

او همچنان افزود که احزاب سیاسی، محاکم و پولیس از جمله سه مرجع هستند که اولاً ادارات خود را باید از وجود فساد پاکسازی نمایند و در قدم بعدی سایر ارگانهای دولتی و خصوصی نیاز به پاکسازی دارند. □

اقتباس:

سایت انترنتی

www.Transparency.org

نوشته: داکتر یوسف محنت فر

ادامه دارد...

ارزش اقتصادی نباتات طبي

اقتصادي، زيست محيطي، صحي (خود کفایي دارويي) امنيت غذايي، اشتغال، ذخاير ژنيتيکي در عرصه ملي و جهاني به عنوان يک منبع در آمد برای کشور رهنمايي مينمايد.

در سال هاي اخير طبق آمار هاي بدست آمده ارزش بازار هاي دوا هاي گياهي که شامل گياهان طبي و محصولات آنهاست همواره با رشد قابل توجهي رو به افزايش بوده است، زيرا بخش اعظم صنايع گياهان طبي دنيا به توليد و عرصه ميتابوليت هاي ثانويه مشتقات گياهان طبي مربوط مي شود،

ميتابوليت هاي ثانويه گياهان طبي معمولاً از ارزش افزوده بسيار بالايي برخوردار هستند مانند:

ترکيبات ديگيتوکسين (Digitoxin)، شيکونين و روغن جاسمين که قيمت هر کيلوي آن به چندين هزار دالر امريکايي در بازار

مورد جاگزيني تدريجي مواد طبي بجای مواد کيمياوي موجب شده تا کشور هاي مختلف جهان در مورد سرمايه گذاري، برنامه ريزي دقيق کشت و توليد گياهان دارويي در بخش هاي مختلف صنايع بخصوص استفاده از آن در صنايع دواسازي و برنامه هاي غذايي امريست که هر متخصص دلسوز را به دستيابي به مديريت توسعه پايدار بالاخص در ابعاد کلان توسعه

در پهلوي منابع ديگر طبيعي کشور گياهان طبي نيز از نگاه استفاده در تحقيقات علمي و اقتصاد ملي بخاطر معالجه بيماري ها، ساخت ادويه از طريق صنايع داخلي يا تجارت داخلي جايجاه قابل ملاحظه اي دارد.

خوشبختانه با روي آوردن دنيا، بخصوص کشورهاي پيشرفته به استفاده از محصولات گياهي و مصرف روز افزون آن در جهان چه در صنايع غذايي، دوا سازي، آرايشي - صحي و ... با در نظر داشت تنوع آب و هواي کشور ها و امکان رويش گياهان در آنها فرصت خوب و طلايي نصيب کشور ما گرديده است تا از نباتات طبي کشور به بهترين نوع ممکن استفاده نموده تا کشور جايجاه خود را در بازار هاي جهاني هر چه

بيشتر پيدا نمايد. تاکيد سازمان صحي جهاني در

ها می باشد.

همچنان قیمت هر گرام از دواهای گیاهی ضد سرطانی مانند: وین کریستین (Vincristin)، وین بلاستین (Vinblastin)، اجمالیستین (Ajmalistin) و تاکسول (Taxol) در بازارها به چندین هزار دالر میرسد. تاکسول یک نوع ترکیبات دارویی است که از پوست درخت سرخدار بدست می آید که در تداوی سرطان های مانند: سرطان های سینه، خون، غدد لنفاوی، سر و گردن، روده بزرگ، ریه و ... استفاده بعمل می آید که در بازارها هر گرام آن بیشتر از یک هزار دالر قیمت دارد. از فلاونوئیدهای ماریتیغال برای بیماری های کبدی، از گل حنا در صنایع آرایشی و صحتی، از صمغ باریجه در صنایع ادوکلن و عطر سازی، از مواد مؤثره شیرین بیان در صنایع نوشابه سازی و شیرینی سازی استفاده بعمل می آید.

ارزش تجارت جهانی گیاهان طبی در حال حاضر حدود صد ملیارد دالر در سال است، امکان دارد

ارزش آن تا سال ۲۰۵۰ به پنج تریلیون دالر در سال برسد. در حال حاضر بیش از ۶۰ درصد مردم آلمان و بلژیک و ۷۴ درصد انگلیس ها تمایل به استفاده از درمان های طبی گیاهی دارند، بر اساس آمار سازمان صحتی جهانی بالغ بر ۸۰ درصد مردم جهان بخصوص در کشورهای روبه توسعه و نواحی فقیر و دور افتاده، عمده ترین نیازمندی های درمانی خود را از گیاهان طبی تأمین می کنند.

از سوی دیگر گیاهان طبی جزء ذخایر و منابع طبیعی کشورها می باشند، تمام کشورها کم یا بیش ازین منبع طبیعی برخوردارند که نوعیت آن بر اساس شرایط و موقعیت جغرافیایی هر منطقه و هر کشور متفاوت است، اما متأسفانه توجه روز افزون به تجارت جهانی گیاهان طبی، نسل و گونه این گیاهان را به خطر و انقراض مواجه ساخته است، زیرا بخش اعظم تجارت این گیاه مربوط به تجارت گیاهان دارویی است که بعضاً با

شیوه های نادرست از طبیعت جمعآوری می شوند که در نتیجه به انقراض نسل آنها می انجامد.

استفاده مطلوب و منطقی از گیاهان طبی که از لحاظ تخنیکی خیلی کم مصرف و ساده تر از صنایع دوا های کیمیاوی می باشد، علاوه بر تأمین قسمت عمده نیازمندی های صحتی و درمانی، می تواند از خروج مقادیر زیاد ارز از کشور جلوگیری و کشور را از لحاظ وابستگی درمانی به کشورهای خارجی مستغنی سازد. بناً با اتخاذ راهکارها و سیاست های مناسب و مبتنی بر بررسی و شناخت واقع گرایانه در تمام ابعاد این گیاهان اعم از کاشت و بهره برداری چه از طبیعت و چه بصورت کشت میکانیزه، می توان در خصوص نقش و بازدهی گیاهان طبی رسید. طبق آمار بدست آمده روزانه ۱۰۰۰ نفر جهت تداوی از افغانستان به خارج از کشور می روند، اگر مصرف روزانه هر نفر مبلغ ۲۰۰۰ افغانی باشد، جمعاً روزانه مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰ دو میلیون افغانی و سالانه

»

مبلغ ۷۳۰ ملیون افغانی می شود که بر علاوه ضیاع و سرگردانی مریضان این مبلغ هنگفت از کشور خارج می گردد. گیاهان طبی و ادویه گیاهی در کشور های مختلف از جمله امریکا، ایتالیا، آلمان، فرانسه، انگلستان، ایران، هند و چین بر علاوه رشد روز افزون صنایع دوا سازی و پیشرفت بدون توقف آن در تأمین سلامت عمومی انسانها حایز اهمیت است. به همین علت نباتات طبی که در ساحات شمالی، جنوبی، جنوب غربی، جنوب شرقی و سایر دامنه ها، تپه ها، کوه ها و زمین های زراعتی به شکل وحشی و خود رو می رویند، باید نخبگان کشور، استادان پوهنځی فارمسی، پوهنځی زراعت و سایر متخصصین نباتات در کشور، باید نباتات طبی موجود در افغانستان را با تمام مشخصات آن مورد بررسی و تحقیقات قرار دهند تا از آنها در صنایع غذایی و دوا سازی استفاده بعمل آمده و زمینه اشتغال هم برای عده کثیری از هموطنان ما آماده

گردد.

نباتاتی طبی که در افغانستان می روید در ذیل قسماً از آنها بطور مختصر نام برده می شود. هنگ، زیره، ترخ، کاکتی، شقاق، ممیر، پیاز کوهی، زرک، پنیرک، زرشک، تاترننگ، گل ختمی، خرفه، سوزنک، سگ انگورک، ترشک، پودینه، خار خشک، شتر خار، غوله جنجک، زیره، بادیان، جوانی، پای گنجشکک، زبان گنجشکک، شبدر وحشی، گل گندم، زوف، شقایق، بابونه، بوی مادران، کاسنی، اسفرزه، بار تنگ، بارتنگ کوهی، خاکشیر، گز، اسپند، شیرین بویه، کوکنار، زعفران، ریمونیم، کروم سوگدیانم، شبدر، کروم کروی، اورونتوم ساتی ویوم، کانتاریا، کاسالستولا، شیر خشت، شاهتره، ترنجبین، افسنطین، غنبل الشعلب، داتوره، انسیون، ریمه، بونج، آرام، خشنار، شاهدانه، بوسیر، لته خار، شوکران، حنظل، سورنجان، سرخس، شبدر، ژوبارب، زغر، رواش، سیکران، هزار برگ،

قدومه، خردل، چوبه، بارمنگ، رازیانه، پرپر، جذولا، سدلب، عناب و صد ها نوع گیاه طبی دیگر در افغانستان وجود دارد که باید از آنها استفاده اعظمی بعمل آید. اما متأسفانه در حال حاضر مردم در افغانستان در بدل پختن یک قرص نان که در داش های نان پزی که هر قرص نان به مبلغ سه الی چهار افغانی پخته می شود، مفید ترین گیاه های طبی را در گرم کردن تنور استفاده می کنند که ممکن است با نبات مذکور ده ها مریض تداوی یا ادویه امراض چندین مریض از آن استخراج شود. بناً اگر معادن طلای کشور روی ملحوظاتی زیر خاک مانده از طلای طبیعی و خود روی کشور (نباتات طبی) استفاده علمی و اعظمی نماییم. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

www.boovali.ir

Fa.wikipedia.org

چین و اروپا

بر سر معامله ارزی

موافقت نامه ای جدیدی ارزی جهت مبادلات بین بانک خلق چین و بانک مرکزی اروپا بعد از بحث و گفتگو عقد گردید.

اروپا و چین جهت رونق و افزایش تجارت و سرمایه گذاری میان مناطق خود، قرارداد جدید مبادلات ارزی را به امضا رسانیدند.

تحت شرایط قرارداد فوق الذکر، مرکز مبادله برای سهولت هرچه بیشتر مبادلات ارزی میان چین و بانک مرکزی اروپا باید به اندازه ۳۵۰ میلیارد یوان و ۴۵ میلیارد یورو قرار داشته باشد. این توافق نامه یکی از بزرگترین معاملات ارزی بین چین و شریک تجاری غیر آسیایی آن خواهد بود که برای مدت سه سال ادامه خواهد داشت.

معاملات تجاری کالا و خدمات میان اروپا و چین سالانه در حدود ۴۸۰ میلیارد یورو می شود و باید گفت که اتحادیه

اروپا بزرگترین بازار صادرات چین محسوب می گردد.

یوان در حال حاضر از جمله ارزهایست که در تجارت بکار میرود و یک تعداد معاملات در بازار های جهانی با این ارز صورت می گیرد. در عین حال چین تلاش دارد تا پول خود را جهانی بسازد.

پکن بخاطر گسترش بازار صنعت و استفاده اعظمی از اقلام صادراتی خود برای سالهای زیادی ارزش یوان را در مقابل دالر پایین اما ثابت و تحت کنترل نگهداشته است، اما در این اواخر به نظر می رسد که این روند قسماً آزاد گذاشته شده است.

کاتلین . بروکس مدیر تحقیقات در FOREX.com می گوید "معامله معاوضه ارزی فرصت بیشتر تجارت و سرمایه گذاری را بین این کشور ها با سهولت دادو ستد با یورو و یوان بدون تسعیر به ارز دیگری مانند دالر امریکایی

فراهم می سازد.

در ماه جون، چین قرارداد مشابه ای را به ارزش ۲۰۰ میلیارد یوان با بانک مرکزی انگلستان انجام داد. منبع می افزاید که چنین قراردادهای موقوف دالر در معاملات جهانی را تضعیف نخواهد ساخت. در ماه سپتامبر، بانک تسویه بین المللی اعلام کرد که یوان چین از جمله نه ارزیست که در معاملات تجاری جهان بیشتر مورد استفاده قرار گرفته است.

یوان در ماه اپریل، ۲.۲ فیصد منحصی یک ارز در تجارت جهانی شامل بوده است، این در حالیست که این فیصدی نظر به ماه اپریل سال ۲۰۱۰ دو برابر شده است. به همین ترتیب دالر ۸۷ فیصد، یورو ۳۳ فیصد و ین جاپان ۲۳ فیصد در معاملات تجاری جهان بکار برده شده است. □

منبع: سی ان ان ۱۰ اکتوبر ۲۰۱۳

برگردان: یما عقیف

اخبار اقتصادی جهان

بدهی گسترده حکومت محلی چین، زنگ خطر برای این کشور را به صدا درآورد

در سال های اخیر حکومت محلی چین بخصوص ولایت انهو، به پیمانۀ زیاد بدهی اخذ نموده است.

هیچ دلیلی برای تکذیب وجود ندارد، چین با مشکل بدهی روبروست

با این حال دومین اقتصاد بزرگ جهان بخاطر مهار کردن بدهی روبه رشد داخلی حکومت محلی با چالش های فراوان دست و پنجه نرم میکند.

آمار دقیق از اندازه بدهی و مشکلات ناشی از آن تا هنوز در دسترس نیست، اما سروی تیم کاری کارشناسان اقتصادی CNNMoney تا پایان سال گذشته نشان میدهد که اندازه بدهی چین از ۱۴.۱ تریلیون الی ۱۹.۷ تریلیون یوان تخمین شده است که این رقم یک سوم حصۀ تولیدات ناخالص داخلی این کشور را تشکیل میدهد.

این تخمین ها بدهی حکومت های محلی چین را نسبت به سه سال قبل تقریباً دو برابر افزایش داده است. مقامات بیجینگ مجموع قروض چین تا پایان سال ۲۰۱۰ را ۱۰.۷۲ تریلیون یوان گزارش داده بودند اما بر اساس ارزیابی که از ۳۶ ارگان حکومتی محلی صورت گرفت، واضح گردید که این کشور بین سالهای ۲۰۱۰ الی ۲۰۱۲ به اندازه ۱۳ فیصد افزایش داشته است.

اقتصاد دانان منتظر نتایج آخرین تحقیقی در مورد بدهی

هستند که در ماه جولای سال روان از سوی حکومت در سرتاسر کشور راه اندازی شده است، و توقع می رود که نتایج آن قبل از نشست بزرگ حزب کمونیست آنکشور در ماه نوامبر، اعلان شود.

وانگ تاو، کارشناس اقتصادی UBS میگوید: "توقع ما اینست که بدهی چین با آنکه افزایش خواهد داشت، تحت کنترل باشد، یعنی به این زودی ها توقع ما کدام پیشرفت و موفقیت در راستای کاهش بدهی یا کدام تغییرات بنیادی نخواهد بود."

اقتصاد دانان میگویند که همین اکنون بدهی حکومت چین نسبت به سایر کشور های اقتصادی جهان مانند ایالات متحده امریکا، بریتانیا، فرانسه، جاپان، جرمنی و اسپانیا در حد پائین قرار دارد. چیزیکه هشدار دهنده است افزایش شدید بدهی است.

باید یاد آور شد که بدهی گسترده چین عاری از نگرانی نیست، زیرا بسا اوقات چنین اتفاق افتیده که بازارهای روبه رشد جهان در چنین وضعیتی به بحران مالی مواجه شده و باعث بروز چالش های زیاد شده است.

در حال حاضر چین تلاش دارد تا از این مشکل رهایی حاصل نموده و راه رشد پایدار اقتصادی را یک بار دیگر آغازگر شود. ■

CNN

برگردان: مسعود ودان

د پیسو نړیوال صندوق: د امریکا دولت د خپل مالي وضعیت په هکله اندېښنې کمې کړي

د پیسو د نړیوال صندوق رئیسې کریستین لاکارد د متحده ایالاتو له دولت څخه غوښتي څو د خپل مالي وضعیت په هکله اندېښنې لږې کړي.

میرمنې لاکارد وویل د دولت د پورونو د کچې زیاتوالي لپاره د امریکا د کنگرې تصمیم مهم دی، خو امریکا اوږد مهاله حل لارې ته اړتیا لري.

د بي بي سي اقتصادي خبريال وايي دا هغه لید لوری دی چې ډېری ورسره د نړۍ په مالي بازارونو کې موافق دي.

د امریکا کنگرې په پایله کې د دوو حزبونو دموکرات او جمهوري پلوو د رهبرانو طرحو ته د دولت د پورونو د کچې زیاتوالي د تصویب او همدا ډول د دولت د بودجې د تمديد په موخه رایې ورکړې.

د دې طرحې له مخې، د امریکا دولت به اجازه ولري چې د خپل مالي اړتیاوو د تامین په موخه د ۲۰۱۴ کال د فبرورۍ تر ۷ مې نېټې پورې د پیسو پورولو ته دوام وکړي.

دغه توافق، همدا ډول دولت ته دا امکان ورکوي چې د جنورۍ تر ۱۵ مې نېټې پورې د خپلو ورکړو د ترسره کولو لپاره د اړتیا وړ مالي منابع ته لاسرسی پیدا کړي.

دې طرحې سپینې ماڼۍ ته څو ساعته اجازه ورکړه څو د دولتي پورونو کچې ته چې اوس مهال شاوخوا ۱۷ ترلیارده ډالره دی، زیاتوالی ورکړي.

د کنگرې په رایو سره، سلگونه زره د دولت کارکوونکي بیرته خپل کار ته راوگرځیدل.

د امریکا دولت د پنج شنبې په شپه تر ۱۱:۵۹ بجو پورې

فرصت درلوده چې د پورونو کچې ته زیاتوالی ورکړي او کچېرې کنگرې تر هغه وخت پورې سپینې ماڼۍ ته دا ډول جواز ورکړی نه وو، امریکا د خپلو بدهیو له بیا ورکړې څخه بیا پاتې کېده.

دغه طرحه د امریکا د مشرانو جرګې په غونډه کې د دوو حزبونو دموکرات او جمهوري پلوو د رهبرانو په توافق سره د متحده ایالاتو په بودجه کې د جوړ شوي بن بست د له منځه وړلو او د دولت د مجازو پورونو د کچې د زیاتوالي په موخه رایې ته وړاندې شوه.

په همدې بنسټ، د بارک اوباما دولت ګمارل شوی دی چې د دولتي بیمو د غلطې ګټې اخیستنې د مخنیوی لپاره د درماني بیمو په لایحو کې بدلونونه راولي.

د دې طرحې په بنسټ همدا ډول د مشرانو جرګې د غړو او د ولسي جرګې د استازو ګډ کمیسیون جوړېږي څو د دولت د بودجې په هکله اوږد مهاله توافق ته لاسرسی ولري.

دغه طرحه د مشرانو جرګې په غونډه کې ۸۱ مثبتې رایې او ۱۸ منفي رایې او څو ساعته وروسته د ولسي جرګې د استازو په غونډه کې د ۲۵۸ مثبتو رایو او ۱۴۴ منفي رایو په اخیستلو سره، تصویب شوه.

له دې رایې ورکونې مخکې، د ولسي جرګې د استازو رئیس چې جمهوري پلوه او د دولت د طرحې مخالف ؤ له استازو وغوښتل چې دې طرحې ته مثبت رایه ورکړي. □

بي بي سي

ژباړه عین الله عیان

روند ترویج افغانی در ولایت نیمروز

نماینده‌گی د افغانستان بانک ولایت نیمروز، ضمن اجرای فعالیت‌ها و امور محوله همیشه سعی نموده است تا مردم را به داد و ستد های اقتصادی یا خرید و فروش اجناس و کالاها با پول افغانی تشویق نماید که می‌توان از نشر اعلانات تلویزیونی و رادیویی، کار های روشنگرانه و حضوری در مکاتب، اعزام هیئت به بازار جهت کنترل و جلوگیری از خرید و فروش با تومان ایرانی و دیگر اسعار و همچنان اشتراک در جلسات رسمی ادارات ولایت نیمروز جهت ترویج پول افغانی و استفاده از افغانی در قرارداد ها و غیره یاد آوری کرد.

نماینده‌گی د افغانستان بانک ولایت نیمروز بر علاوه کار تنویری و روشنگرانه از وسیله فشار نیز استفاده کرده و تعدادی کسانی را که مواد قانون را نادیده گرفته و از بجای افغانی اسعار خارجی را در

همچنان اصناف، تجار و فروشندگان آن ولایت، در تالار شاروالی زرنج نشستی داشتند که از ثبات افغانی در مقابل پول های کشور های همسایه و سایر اسعار، فواید استفاده از افغانی در معاملات اقتصادی و اضرار استفاده از پول های خارجی در داد و ستد ها صحبت نموده و از آنها خواستند تا من حیث هویت ملی از افغانی نیز حمایت نموده و با استفاده از آن در داد و ستد و سایر معاملات، باعث ثبات هر چه بیشتر آن شوند.

در اخیر این نشست متفدین، تجار و نمایندگان مردم نیز نظریاتی در رابطه به شیوه و طروق استفاده از پول افغانی را بیان نمودند تا افغانی در معاملات اقتصادی جاگزین تومان ایرانی و دیگر اسعار گردد. □

معاملات شان استفاده نموده اند جریمه های نقدی کرده اند.

محترم محمد نعیم سعیدی مدیر دفبانک نیمروز با هیئت موظف ترویج پول افغانی، به منظور ترویج هر چه بیشتر افغانی در آن ولایت بتاريخ ۱۵ میزان سالروان با متفدین، نمایندگان مردم و

جهانی شدن، پدیده ای

انکار ناپذیر در جهان

امروزی

داشتند و خود را محدود به یک زمان و مکان خاص نمی دانستند.

اقتصاد دانان میگویند که جهانی شدن در ابتداء از اقتصاد شروع شد و مهم ترین هدف آن نیز توسعه اقتصادی بود و این تحول را باید اقتصادی دانست؛ نه سیاسی و یا فرهنگی؛ اما بعد ها به سمت فرهنگ، سیاست و ... نیز کشیده شد و دیدگاهی مختلفی را در این زمینه ایجاد کرد.

بناً جهانی شدن را میتوان تشدید روابط اجتماعی در سطح جهانی تعریف کرد. همان روابطی که موقعیت های مکانی دور از هم را چنان به هم پیوند می دهد که هر رویداد محلی تحت تأثیر رویداد های دیگری که کیلو مترها با آن فاصله دارد، شکل می گیرند.

باید گفت که مراحل جهانی شدن اقتصاد با نوسانات و فراز و نشیب های همراه بوده است. در اواخر سده نوزدهم و اوایل سده بیستم رونق جهانی شدن بود که تجارت

اصطلاح جهانی شدن در گذشته کمتر مورد توجه و کاربرد بود و به طور عمده از اواسط دهه ۱۹۸۰ به عنوان یک اصطلاح علمی مورد استفاده قرار گرفت.

کارشناسان به این باوراند که پس از انتشار کتاب (اکتشافات در ارتباطات) نوشته مارشال مک لوهان استاد مرکز مطالعات رسانه تورتو کانا، سال ۱۹۶۰ مورد توجه واقع شد. (جهان در یک دهکده) کتاب دیگری از همین نویسنده است که در رابطه به جهانی شدن نوشته است که جهانی شدن در حقیقت یکی از مراحل پیدایش و گسترش تجدد و سرمایه داری جهانی است که سابقه آن به قرن پانزدهم باز می گردد.

جهانی شدن قدامت طولانی دارد. اشخاص، دولت ها و مکاتب بسیاری (چون کورش، اسکندر، رومیان، مارکسیزم، سرمایه داری و...) در صدد جهانی کردن اندیشه های خود بودند. ادیان نیز همواره ادعای جهان شمولی

جهانی سازی اصطلاحی برای توصیف تغییراتی که در فرهنگ جوامع و اقتصاد جهانی در اثر افزایش روز افزون تجارت بین المللی و مبادلات فرهنگی بوجود آمده است، میباشد. در مفهوم اقتصادی این اصطلاح بیشترین مواقع برای توصیف آثار اقتصاد بازار و به ویژه آزادی اقتصاد بازار مورد استعمال قرار میگیرد.

به گفته مک گور جهانی شدن یعنی افزایش پیوندها و ارتباطات متقابل که فراتر از دولت ها دامن می گستراند و نظام جدید جهانی را می سازد. جهانی شدن یا جهان سازی پدیده ای انکار ناپذیر در جهان امروزی است و با پیشرفت های روز افزون بشری به ویژه در عرصه علوم، تکنالوژی، ارتباطات و اطلاعات، حمل و نقل و... در ارتباط است و جهان هر روز بیش از پیش به سوی تحقق تدریجی گام بر می دارد.

جهاني افزايش قابل ملاحظه نمود، همچنان سرمايه داري گام هاي بزرگ در راستاي تبديل جهان به بازار واحد قوي فروش توليدي برداشت که به زودي مرحله جهاني شدن اقتصادي شکل گرفت در نتيجه پيشرفت ها و تحولات حيرت انگيز در عرصه ارتباطات جهاني بوجود آمد. اين تحولات مصارف حمل و نقل کالا ها را به ميزان قابل ملاحظه پايين آورد، از سال ۱۹۴۵ تا کنون مصارف حمل و نقل کالا ها از طريق دريا ۵۰٪، از طريق هوا ۸۰٪ و از طريق تيلفون و وسايل اطلاعات جمعي ۹۹٪ کاهش يافته است به همين دليل شبکه هاي ارتباطي بسيار مؤثر و کم مصرف در گستره جهاني شدن شکل گرفت. پيشرفت هاي خارق العاده در نظام ارتباطات و اطلاعات جمعي صورت گرفته است که در واقع تکنالوژي ارتباطات باعث شد تا صحبت از جهاني شدن داشته باشيم. جهاني شدن بحث بسيار عميق، جالب و چند جانبه است که از زوايايي مختلف می توانيم به آن نگاه کنيم. دانشمندان به اين باور اند که در پيشرفت مراحل جهاني شدن اقتصادي، انترنت نقش ارزنده را بازی کرده است. سکتور ارتباطات توانسته است در حدود ۹۹٪ مصارف سکتور اقتصادي به ويژه بانکداري و تجارت را کاهش دهد و رشد اين سکتور ها را سريع نمايد. اين رشد باعث شد تا بسياري از کالا ها که شامل خدمات تجارتي نبود به مدار تجارت جهاني قرار گيرد. ارتباطات، نهاد هاي اقتصادي را قادر نمود تا برنامه توليدي و فعاليت هاي مالي خود را به صورت

همزمان در چندين کشور هماهنگ نمايند. انترنت را ميتوان يکي از عوامل اصلي جهاني شدن برشمرد. بخش اطلاعات هم در پهلوي ساير وسيله هاي ارتباطي به زندگي مردم به ويژه سکتور اقتصادي سهولت هاي حياتي بخشيد که جهاني شدن به استراتيژي نهاد هاي اقتصادي، بازاریابی، بازاری مالی، تکنالوژي، شکل گيري تجارت جهاني، بازار هاي مصرفي، توان نظم بخشيدن به اقتصاد ملي، کاهش نقش دولت در طرح قوانين، برتری سرمايه نسبت به نيروي کار از خصوصيات جهاني شدن ميباشد. هر اقدام اقتصادي که در يک بخش از جهان به قوع می پيوندند، نتيجه آن بر اقتصاد هاي گوشه ديگري از جهان احساس ميشود. زيرا جهان با ارتباطات پيوند ناگسستني يافته است. اقتصاد دانان، جهاني شدن اقتصاد را در دو بعد می بينند:

- چون اقتصاد به طور فزاينده در همه سطوح از جهان مطرح است، پس جغرافياي جهاني را اشغال نموده بناً با در نظر داشت وضعيت جغرافيايي فعاليت در اين راستا حتمي پنداشته ميشود زيرا تجارت، توليد، توزيع و ساير معاملات اقتصادي و مالي در هر گوشه جغرافياي جهان متفاوت است.

- جهاني شدن به وابستگي ها، پيوند ها و معاملات اقتصادي بين المللي ارتباط می گيرد. لذا ترسيم جهاني شدن اقتصاد به شکل گسترده الزام آور است. جهاني شدن اقتصاد بر ماهيت بدون مرز جريان هاي اقتصادي تأکيد ورزيده و سرانجام جهاني شدن اقتصاد بر تبديل شدن جهان، به ويژه اقتصاد جهان به

يک واحد همگرا شده تأکيد می کند و نظم بخشيدن به اقتصاد هاي ملي از بين ميرود و نظام اقتصادي جهان جايگزين آن ميگردد. قدرت سياسي و اقتصادي در همبستگي متقابل و ضرورت متقابل قرار دارد. زيرا قدرت اقتصادي منبع حياتي دولت ها است. دولت با استفاده از اين همبستگي ها ميتواند مشروعيت خود را حفظ کند.

تعدادي از کار شناسان اقتصادي به اين باور اند که جهاني شدن شايد صرفاً به با هم پيوستگي محصولات جهاني تعريف گردد، اما تعدادي از محصولات پيچيده و با هم مرتبط که اساساً اقتصادي، تکنالوژيکي، فرهنگي، محيطي و سياسي هستند تحت همين عنوان در اندیشه ها جا گرفته است. جهاني شدن در بر گيرنده جريان کالاها، سرمايه، انسانها، عقايد، اندیشه ها و ... است و جهاني شدن اقتصاد باعث کاهش کنترل دولت بر سياست اقتصادي ميشود. از منظر سياسي جهاني شدن تأثيرات شگرفي در فرهنگ و مناسبات سياسي در سطح جهان بر جا می گذارد. □

باياني

جهاني شدن نوشته لسترتارو ترجمه انجنير عزيز کياوند سال ۱۳۸۳ پول و کريدت طبع سال ۱۳۸۶ مباني علم اقتصاد نشسته داکتر دولت شاهی

www.fa.wikipedia.org

www.globalization.ir

<http://mashhad.mahdi>

www.csr.ir/departments

خلکو بی کفایتي او همکاري د مالي د ورکړې په برخه کې او داسې نور چې د دولت د عاید یوه عمده برخه جوړوي په ټاکلي موقع کې اټکل شوي و د دولت لاسته نه ورځې چې په پایله کې د بودجې کسر منځته راځي.

د بودجې یو ډول کسر هغه وخت منځته راځي چې د مالیاتو د ورکړې په برخه کې درغلي صورت ونیسي او خلک د مالیې د ورکړې څخه تېسته (فرار) کړي چې پدې صورت کې د دولت د عوایدو کموالی د بودجې کسر منځته راوړي. په ټولیز ډول د اداري چارو د کمزورتیا له امله د بودجې رامنځته کیدونکی کسر د لاندې عواملو څخه خالي نه وي:

د عواید د لاسته راوړنې غلط جوړښت چې پدې حالت کې د ادارې څخه ترلاسه کوونکی عاید ناقص او د وړاندویل شوي عاید څخه کم وي چې په پایله کې د دولت د ټاکل شوي عاید څخه کم عاید لاسته راځي چې د بودجې د کسر لامل کیږي.

د ادارې د کارکوونکو نه صلاحیت، غیر تخصص والی چې مالیات لاسته راوړي دا هم د عاید د کموالی لامل کیږي. پدغه حالت کې د مالیې د ورکړې څخه تېسته او درغلي په بیلابیلو شکلونو سره د مالي د تادیه کونکو ترمنځ منځته راځي او په نهایت کې د دولت د مالیاتو ونډه په عوایدو کې کم او بودجه د کسر سره مخ کیږي.

«

د بودجې د کسر د رامنځته کیدو مهم عوامل

Important Elements of Creating of Budget Deficit

عطا الله ننگ
د مالي خطراتو مدیریت
عملیاتي خطراتو د برخې مدیر

دویمه برخه

الف: د اداري چارو د کمزورتیا له امله د

بودجې رامنځته کیدونکی کسر

د بودجې اداري کسر د یو سالمې ادارې د شتوالی په صورت کې منځته راځي، د بیلګې په توګه هغه وخت چې شته اداري سازمان د تشکیلاتو او پرسونل د نقیصې له مخې د دندو د ترسره کولو قدرت ونلري او دولت د دغې نقیصې د لرې کولو لپاره نوي کارکونکي استخدام کړي د دغه اضافي استخدام په پیل کې اداري او د معاشونو لګښتونه لوړیږي او یو تشکیلاتي پرسوب منځته راځي او د دولت بودجه د کسر سره مخ کیږي.

همدارنګه په بودجې کې کسر د ځینې اداري عواملو له مخې هغه وخت منځته راځي چې د اداري جوړښت د کمزورتیا له امله د دولت عواید د همغه مالي کمال د واقعي عوایدو څخه کم شي او د دولت عواید د راتلونکي مالي کال لپاره نزولي بڼه غوره کوي چې په دې صورت کې د دولت عواید د هغې کچې څخه چې اټکل شوې ده، کميږي او په پایله کې د بودجې په برخه کې کسر رامنځته کیږي.

دغه ډول کسر په بودجه کې د نړې په هر هېواد کې په کمه یا زیاته کچه منځته راځي چې د عملي نقطې له مخې دا هیڅ امکان نلري چې د دولت ټول اټکل شوي عواید په همغه ټاکلي موده کې په بشپړه توګه د دولت لاسته ورشي، خو دغه ډول کسر په پرمختیايي هېوادونو کې له یوې خوا د بودجې د زیات مبلغ په اساس او له بلې خوا یو دوامداره حالت تشکیلوي، خلک پدغه هېوادونو کې د ځینو عواملو له امله لکه: مالي ستونزې، د

د مالياتو د غلط سیستم انتخاب دا په دې معنی چې د دولت د مالياتي عوایدو کموالی کیدای شي چې د مالياتي سیستم د ټکر لامل شي او د خلکو د اجتماعي او اقتصادي وضعې سره صورت ونيسي. د بودجې دا ډول کسر يو څه اندازه د لگښتونو د نامتناسب زیاتوالي څخه او څه اندازه د عوایدو د کموالي څخه منځته راځي چې دې ته د بودجې نا معقول کسر وائي او د دې په له منځه وړلو کې هېڅ ډول شک نشته او دولت باید د دې د لمنځه وړلو کې بې دریغه هلې ځلې او کوښښ وکړي څو له منځه یې یوسي او د اړونده ادارې په جوړښت کې لازم اصلاحات منځته راوړي.

ب: د اقتصادي وضعې د بدلون له امله د بودجې کسر

د بودجې کسر د اقتصادي وضعې د بدلون له امله هغه وخت منځته راځي چې د اقتصادي وضعې د بدلون په پایله کې د دولت عواید او لگښتونه خپله همغږي له لاسه ورکړي او یا په بل عبارت د اقتصادي وضعې په بدلون سره د دولت عواید او لگښتونه په نامتناسب یا حتی په معکوسه بڼه بدلون وکړي، نا متناسب بدلون پدې معنی چې اقتصادي شرایط د لگښتونو د لوړوالي غوښتنه وکړي.

خو د عوایدو لوړولې ته په هغه کچه باندې امکانات موجود نه وي یا په بل عبارت د دولت د لگښتونو د زیاتوالي سلنه نظر د دولت د عوایدو زیاتوالي

سلنې ته زیات وي چې پدې صورت کې بودجه د کسر سره مخ کیږي.

پرمختیا یا تحول د دولت د عوایدو او لگښتونو په برخه کې په معکوسه بڼه سره په هغه وخت کې کتل کیږي، د بېلګې په ډول په کرکيچن اقتصادي حالت کې د دولت لگښتونه هم زیاتېږي په داسې حال کې چې پدې وخت کې د دولت په عوایدو کې کموالي منځته راځي.

همدارنگه د اقتصادي رکود په وخت کې د دولت لگښتونه په عمومي بڼه سره لوړ ځي ځکه دولتي لگښتونه د اقتصادي مرستو په بڼه په مستقیمه یا په غیر مستقیمه بڼه سره کورنیو، تصدیو او بیکارو خلکو سره زیاتېږي. پداسې حال کې چې د دولت عواید مخ په کمیدو وي چې په پایله کې د دولت د بودجې په برخه کې کسر رامنځته کیږي.

په اقتصادي وضعه کې داسې بدلونونه چې د بودجې د کسر لامل کیږي، کولی شو چې د بیلابیلو عواملو د ماهیت له مخې وڅیړو پدې معنی چې د اقتصادي وضعې نوسانات د ملي تولید د کموالي او په پایله کې د دولت د عوایدو د کموالي لامل ګرځي، کولی شي چې د لنډې مودې د ماهیت لرونکي وي لکه: د وچکالۍ منځته راتلل چې د کرنیز حاصل د کموالي سبب ګرځي په ځانګړې توګه په کرنیزو هېوادونو کې ملي عاید کموي یا لکه: د زلزلې یا سیلابونو او یا داسې نورو پېښو رامنځته کیدل چې دولت پدې مجبوروي ترڅو د

دې زیانونو د جبران لپاره خپل مصارف زیات کړي چې په پایله کې بودجه د کسر سره مخ کیږي.

د بودجې کسر چې په پورته ډول منځته راځي په هېڅ اقتصادي حالت کې له هغې څخه ځان نشو خلاصوی ځکه چې اقتصادي حالت بدلون موندونکی دی نو د دې ستونزې د حل لپاره دولت باید کوښښ وکړي چې د بودجې دغه ډول کسر مخه د مالي او پولي سیاست په کارولو سره ونيسي ترڅو پدې ډول اقتصادي وضعه ورغول شي چې د دې اقدام څخه پرته دغه اقتصادي وضعه زیاته وخیمه او په نورو کلونو کې د دولت عواید نور هم کم او په پایله کې د بودجې کسر نور هم زیاتېږي.

هغه پوښتنه چې د پورته موضوع په اړوند منځته راځي عبارت له دې څخه دی چې د دغې بودجې د کسر لپاره دولت څه ډول امکانات په لاس کې ولري د بودجې د کسر مخنیوی کیدای شي چې د مالي سیاست د وسایلو له مخې جبران شي د بېلګې په توګه د پورونو د لاسته راوړلو په واسطه چې د هېواد د دننه یا بهر هېوادونو او نړیوالو موسساتو څخه لاسته راوړل کیږي.

همدارنگه دولت کولی شي چې دغه مالي اړتیا په فوق العاده توګه او یا په خصوصي توګه د بودجې د کسر په صورت کې د خپلې شتمنۍ یوه برخه وپلوري او له دې لارې د بودجې د کسر مخنیوی وکړي.

»

واسطه هېڅ وجود نلري يا يوازې په ډيره كمه اندازه وجود لري چې دا د خلكو د ناپوهۍ او د پورونو د اسنادو د گټې څخه د ناخبرۍ له امله وجود لري چې د دې عمده لامل د ازاد بازار د ربحي نرخ او د پورونو د اسنادو د گټې د نرخ تر منځ د تفاوت اندازه ده چې په ډېرې اسلامي هېوادونو كې زيات خلك د ربحو د حراموالي له وجې د دولتي پورونو اسنادو اخيستلو ته په مذهبي شكل نه حاضريري. □

ادامه لری...

منابع اوسرچني Reference

- پوهاند عبدالله حقایقي (سیاست بودیجه)
کابل سال ۱۳۸۱ هـ ش
شاهدعبدالحمید(زري معاشیات) فیصل
آباد یونیورسیتی پاکستان، کال 2002
۴
عبیدالله شینواری (لکچر نوټ پوهنځي
اقتصاد، پوهنتون ننگرهار، صنف سوم، سالی
۱۳۸۶ هـ ش
عبدالقیوم عارف (بودیجه دولتي
وتاثیرات ان در انکشاف اقتصادي) مجله
عمومي اجتماعي پوهنتون کابل شماره (۲،۳)
سال ۱۳۷۴ هـ ش
Fundamentals of Budget
by M. Said Nassir, (Feisal
Abad university Pakistan)
B.com part 1, year 2004
وزارت مالیه (بودیجه ملي افغانستان
کابل) سال ۱۳۸۶ هـ ش

په دې صورت كې د پروډولو ځواك د پورونو د اسنادو د اخيستلو له مخې د خصوصي برخې څخه دولتي برخې ته ليردوي او د پيسو په مقدار كې كوم زياتوالي نه رامنځته كيږي، نو ځكه په اقتصاد كې د انفلاسيون خوا ته كوم ميلان نه موجوديږي.

د بودجې د كسر تمويل د دولت لخوا د پورونو د اسنادو د پلورلو له لارې يوازې هغه وخت د قيمتونو د لوړوالي لامل كيږي چې د پورونو اسناد په هغه پيسو وپيږدول شي چې په اقتصاد كې د غير توليدي زېرمې په توگه يا د راكدو پيسو په بڼه وجود ولري چې دې وضعه په پرمختيايي هېوادونو كې ډيره عام ده ځكه چې دلته خلك د خپلو پيسو سپما شوې برخه بانك ته نه راوړي بلكې په خپلو كورونو كې ساتي چې دغه ډول غير توليدي سپماوې د اقتصاد په جريان كې شامل نه وه نو په دې وجه د قيمتونو په كچه يې كوم فشار موجود نه وه، خو هغه وخت چې د دې غير توليدي سپما په واسطه د پورونو اسناد وپيږدول شي نو په دې وخت كې د دولت د لگښتونو د زياتوالي له لارې دغه پيسې اقتصادي دوران ته د شاملو پيسو د دوران كړنديتوب لوړوي او په پايله كې د قيمتونو د لوړوالي او انفلاسيون لامل كيږي.

د بودجې د كسر له منځه وړل په پرمختيايي هېوادونو كې او همدارنگه په افغانستان كې د دولتي پورونو اسنادو په

دغه ډول تمويل د بودجې لپاره د دولت لخوا د بودجې د كسر د مخنيوي په صورت كې هغه وخت ډېر گټور دی چې د دولت هغه پلورل شوې اندازه شتمنۍ د داسې كسانو په لاس كې وغورځيږي چې نظر دولت ته د هغې څخه بڼه گټه پورته كړي چې د ملي اقتصاد له پلوه فوق العاده گټور تماميږي چې له يوې خوا دولت خپل مالي اړتياوې له منځه يوسي او له بلې خوا په اقتصاد كې د مولدیت اندازه هم زياته شي، سربيره پر دې د بودجې د كسر دغه ډول مخنيوی، كوم انفلاسيوني اغيز په اقتصاد نه واردوي ځكه چې په اقتصاد كې د پيسو اندازه زياته شوې نده بلكې يوازې د پيسو ليرد يا د خريد قوت د خصوصي برخې څخه دولتي برخې ته ترسره شويدي.

همدارنگه دولت توانيدلی چې د بودجې كسر د پورونو د اسنادو د خپرولو له لارې هم له منځه يوسي چې په مختلفو هېوادونو كې د پورونو د اسنادو د دې سياست څخه زياته گټه پورته كيږي، خو په پرمختيايي هېوادونو كې د خلكو د ژوند د ټيټې كچې له نظره او د دې پورونو د اسنادو د گټې څخه د ناخبرۍ په وجه د دولتي پورونو لپاره هېڅ امكانات وجود نلري چې د دې له مخې د بودجې د كسر مخنيوي وكړي.

د دولتي پورونو د اسنادو په واسطه د بودجې د كسر تمويل د تشويش وړ كوم انفلاسيوني تاثيرات نه رامنځته كوي چې

د افغانستان د بانکداری قانون

احتیاطي ایجابات

پنځه دېرشمه ماده: ...

(۳) بانک مکلف دی د تنظیم یاتي پانگې ارزښت، د هغه د پانگې او لاس نه خوړلې زېرمې په شمول نسبت ریسک یا له زیاتي فیصدۍ ته چې له اصلي پانگې د نیمايي له اقل حد څخه عبارت ده، د تعدیل شوو شتمنیو د ټول ارزښت چې د د افغانستان بانک په واسطه ټاکل کېږي اقل حد چې په سلو کې د دولسو معادل دی، تأمین کړي.

(۴) بانک په لاندې مواردو کې نشي کولای شخص ته اعتبار ورکړي:

۱- په هغه صورت کې چې د نه حصول شوو هغو اصلي پورونو ټول مقدار چې شخص ته ورکول شوي، د بانک د لاس نه خوړلې پانگې او زېرمې له په سلو کې د پنځلسو یا د هرې هغې زیاتي فیصدۍ له معادل څخه چې د د افغانستان بانک

مقرراتو په واسطه ټاکل شوې وي، تجاوز وکړي.

۲- په هغه صورت کې چې د بانک د نه حصول شوي اصل پور ټول مقدار، د بانک د اعتبار ستر خطرونه د د افغانستان بانک په مقرراتو کې د مندرجاتو مطابق، د بانک د لاس نه خوړلې پانگې او د بانک د زېرمو له په سلو کې د دوه سو یا هرې زیاتي فیصدۍ څخه چې د د افغانستان بانک د صادرو شوو مقرراتو په واسطه ټاکل شوي وي، تجاوز وکړي.

(۵) هغه محدودیتونه چې د دې مادې د (۴) فقرې په (۲) جزء کې تصریح شوي دي، نشي کېدای د هغه اصل پور په هکله تطبیق شي چې د د افغانستان بانک د مقرراتو مطابق، په بازار کې د چټکې پلورنې د رهن په وسیله کلاً تضمین شوي دي، بانک نشي کولای داسې تضمین شوی اعتبار ورکړي چې د هغه پر بنسټ

هغو اشخاصو ته د تضمین شوو ټولو اعتباراتو نه ترلاسه شوي کلي مقادیر د بانک د زیرمه ییزې او لاس نه خوړلې پانگې له (۱۵) په سلو کې یا هغې لوړې فیصدۍ څخه چې د افغانستان بانک د اړوندو و مقرراتو مطابق ټاکل کېږي، تجاوز وکړي.

(۶) په دې ماده کې د درج شوو حکمونو د تطبیق په منظور، شخص کولای شي په هغو نورو اشخاصو کې شامل شي چې له هغه سره په مستقیمه یا غیر مستقیمه توګه داسې رابطه ولري چې د هغو د یوه مالي سالمیت د هغه بل پر مالي سالمیت باندې یا عین عامل یا عوامل د هغو د ځینو یا ټولو پر مالي سالمیت باندې اغېز واچوي یا دې رابطې د جوړښت په نتیجه کې شخص د هغه د واجب الاداء اعتبار د ورکړې مسئول شي. □

اطلاعیه د افغانستان بانک!

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بناً از عموم افغانها، دواير و مؤسسات دولتی و خصوصی آرزومندیم تا در قرار داد ها و سایر معاملات و داد و ستد های اقتصادی، پول افغانی را ترجیح دهند، چون افغانی از با ثبات ترین پول های منطقه بوده که در ثبات برنامه ریزی های اقتصادی تان مثمر واقع می شود. □

BanK

Da Afghanistan Bank, Publication
Issue 76 Seventh Year, October 2013

ګرانو هېوادوالو:

افغانی زموږ ملي هویت دی، نو راځی چې د افغانی په دودولو سره د خپل د ملي هویت درناوی وکړو